

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שמיני תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

כבא מצינא. אלו מציאות – פרק שני דף לג עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רמב"ם

1 **מה** י רבנן. וא"ת ולישני רובין בחנם רבנן בשבך דהני משני ולא מפרקם אלא בשבך
 2 דיל רתיא ליה לשני דאמי כרבי יוסי הגלילי כדמוכח דאקניא פנותיה: **גמ'** וכן שכן.
 3 במה שפירש דבפרקא מיירי שדאן פן ריבין דאי בטעניה פשיטא דהא טעניה גופה בשבך
 4 זכך שכן מה שפירש:

5 **וזהו** רס. אית ורבי רוס דשבוע ומתקח רוס
 6 עולה אלפים דהני שיעור מיל כדמוכח
 7 בפרק שני שיעיר (ומאן דף סו) נבי סומת שיעיר
 8 המשמלת: **אבדתו** אבדתו. וא"ת אבדתו
 9 ואבדת רבו ובבדו אביו איהו קודם אי אבדתו
 10 הלא כבוד אביו עדיף למאן דאמר כפי' דקדושין
 11 רבו לב. ורס) משל פן ואם כבוד אביו הלא אבדת
 12 רבו קודמת כדאמר לעיל אגו ה' ויש לומר
 13 אבדתו קודמת ותיבא דאביו נהנה מגוף הבתומה
 14 תיב לכבודו שכן חוטא לי כדמחזיק אכל התיחא
 15 לאבדו ותיבא לי לאבדו שבם לאבן קשה התבא
 16 אלא שרודחא אבולו:
 17 **ויקראעו** זה על זה. אף על פי שאינו יודע
 18 יותר לפי שלומרין זה מזה ואם
 19 תאמר דאמרין בפרק האורג (שבת דף קה. ורס)
 20 תיב לקרעו על אדם כשר אפילו לא היה בשעת
 21 יציאתו נקשה ויש לומר דהקא מיירי בקרע שאינו
 22 מתאחד כדון תלמיד על רבו וכו' פירש רש"י.
אחכום

1 **בה** פגיעה שיערו חכמים אחד משבוע ומקצה במיל וזה הוא רים תנא ומדרה עמו עד
 2 פרסה אמר רבה בר בר חנה ונטול שכן: **מתני'** אבדתו ואבדת אביו אבדתו קודמת
 3 אבדתו ואבדת רבו שלו קודם אבדת אביו ואבדת רבו של רבו קודמת לשבוע אביו הביאו
 4 לעולם הנה ורבו שלמרו חכמה מביאו להי' העולם תבא ואם אביו חכם של אביו קודמת
 5 היה אביו ורבו נושאין משאוי מניה של רבו ואחר כך מניה את של אביו היה אביו
 6 ורבו אבית והשני פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם אביו חכם פודה את
 7 אביו ואח"כ פודה את רבו: **גמ'** מנא הני מילי אמר רב יהודה אמר רב אמר קודם אפם
 8 כי לא יהיה כך אביון שלף קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המפיים
 9 בעצמם כך סוף בא לידי' פד: היה אביו ורבו נושאין משאוי וכו': תנו רבנן רבו שאמר
 10 רבו שלמרו חכמה ולא רבו שלמרו מקרא ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר כל שרוב
 11 חכמתו הימנו רבי ויסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא כמשנה אחת זה הוא רבו אמר
 12 רבא בנן רב סחורה דאסברן וזהמא ליסטרון שמואל קרע מאניה עליה יהוא מרבנן
 13 דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח ביון אמר עופא תלמידי חכמים שפכבל
 14 עומדין זה מפני זה וקראעין זה על זה ולעגון אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו
 15 מוכה' קפעי מניה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא
 16 חסדא אבית אריכנא ק' את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי והנדי' ולא עיילי לגבי דרדי
 17 תיב רב חסדא ארבעין מעגנתא משום דחלש דעתיה דרב הונא תיב רב הונא ארבעין
 18 מעגנתא משום דחשידה לרב חסדא ואימור רב יצחק רב יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי
 19 יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב שש'ת הלכה כרבי יוסי וכו' אמר רבי יוחנן תבי
 20 ותאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמרו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו
 21 ת"ח העוסקין במקרא מדה ואניה מדה במשנה מדה ונטולין עליה שכן גמרא אין לך
 22 מדה גדולה מזו ולעולם היו רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשא אמרת בגמרא אין
 23 לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם היו רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן
 24 ביטו

1 רבין. מקרא הוא לו שרובין תחת משאו בפעם הוא: ולא רבנן. הרגיל בכך. ולא מפרק.
 2 והא עדיף טעיה פרך התיב הקם תקום: יכול מרחוק. והטיל עליו שלף שם
 3 מדרה עמו. לאחר שהטעיה שקא תחור הפול: **גמ'** מנא הני מילי. דשלו קודם: ליה יתה
 4 כך אביו. הנהר מן עניו: כל הפקדים בעצמו. כך. אף על פי שלא הטילו עליו החבוב

5 יש לאדם ליכנס לפנים משורת הדין ולא קודם
 6 שלי קודם אם לא משהיר מוכיח ואם תמיד
 7 מדרקס פרק מעילו על גז' וצדקה וסוף
 8 שיעירך לפריות: שלמרו חכמה. סברת טעמי
 9 המשנה והלכין שלא ידו סחורות זו את זו וטעמי
 10 איסור והיתר והחיוב והפטור והוא נקרא גמרא:
 11 מקרא. תורה נביאים וכתובים: משנה. כמו שכן
 12 שניות ואין טעמן מפורש בקד: כל שרוב חכמתו
 13 הישג. אם מקרא אם משנה אם מקרא האיר
 14 עיניו. שרודיעו טעם משנה אחת שלא יכול
 15 לתבי: דאסברן וזהמא ליסטרון: בסדר סחורות
 16 (כלים פ"ג משנה ב ובפ"ד משנה ה והא שניה ולא
 17 הייתי יודע מה כלי הוא ולמדני שהוא כלי גדולה
 18 שמשולקין בו וזהם הקריעה והקלחת לא צדין:
 19 **קרב פאניה**. קרע שאין מתאחד כדון תלמיד על
 20 דרב אחד יורד לאמת השחי. משנה היא
 21 במסכת תמיד (פרק ג משנה ו) אצל הבגדים
 22 שרדית לפתוח ולתלות החילק של שוכה בידן
 23 מוצח הפנימי ב' ועיני פתוחות כדון אחד יורד
 24 לאמת השחי ואחד פותח ביון אחד מן
 25 הפתוחות הללו פותח פתח הפנימי שאצל
 26 פתח החילק כדון מרחיית עצותי של אולם
 27 והיה כדוןן התיב שני פששים היה לו לשער
 28 הגדול אחד לצפון החילק והואלם ואחד
 29 לדומנו ואותו שפכרודם לא נכנס בו אדם מאל
 30 כדמקריש הקם ואותו פשפש שפכרודם הוא
 31 לפתח שביתת האולם שאצל גוש אמות של
 32 כורל החילק שבצפון פתח החילק ודלת סוככת
 33 בא ואתו פתחה של אותו הפתח יורד לאמת
 34 השחי. פשפשים פתוחים קנים ממין כיתה
 35 קשנת ארבו בעובי רוחב הבתול ודלת סוככת בו
 36 פוטרש"ר בלעז אחד יורד לאמת השחי תבא
 37 לפתוח בו שהקרי' ופשפש שביתת האולם עומד
 38 מוכרין בתוך האולם ומכיס ידו בתוך שבאיתו
 39 עד בית שחי ופותח: ואחד פותח ביון. לאחר
 40 שנכנס היה וכו' לא לתא אשר על פני הפתח
 41 עשורא אולם קצת מן החילק ואת
 42 במפתח שני דלת אחד שמן התא לחילק מהר
 43 בלא טורח כשיאן פתוחים ונכנס להחילק לפתוח
 44 לדלת החילק. כ"ח (פסחים דף לו.) ישעיה
 45 ברוחם וקבענה בית מדרש בלא טורח והיא
 46 הגדול הוא פתח החילק שבין אולם לחילק
 47 ועיורו זה מפני זה כדון תלמיד לרב לפי שהיו
 48 יושבין מיד בבת המדרש יחד ומקשיש ומפרקי
 49 וכולם למדים זה מזה: לרבו מוכה. שרוב
 50 חכמתו ממנו כן: וצריך לו רבו. ששמע
 51 שמועט שיש כדון מפי אחרים: מאי. כלומר
 52 קודם לאביו לעגון אבדתו ותנו רבו שלמרו
 53 חכמה. סתמא בר מאיר: רוב חכמתו. אם מקרא
 54 מקרא אם משנה משנה פודה. היא קצת: ואני
 55 פודה. שהמשנה נקראת: פים ממנה מפני שחלוק

56 בגימרא ומשבתהום שבמימים לא היה נקרא בחבוב וגם לא היה ניתן לכתוב אלא לפי שנחמטשו הלכות החיולו ורדות ואורחיוסו לכתבו: נקרא. כפר פירשתי למעלה שהוא לתת
 57 לכ לרביקן חסומתו טעמי המשנה הם הם ובשפתם סחורות זו את זו: וכן למרץ שהיו שמימן קישותו או לרעה דברי הסאנים החילוקים כדבר ויקראת אה ננו פלוני חכם הוא:
 ביטו

בבא מציעא. אלו מציעאות – פרק שני דף לג עמוד ב – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 **אחיכם** אלו בעלי מקרא. שאינם יודעים דינים והוראות כי אם על פי בעלי מקרא
2 שזאיבים אלו בעלי משנה שקבורים לידע מנו בעלי מקרא ואינם יודעים בידור
3 הדין מנדיים אלו ע"ה שזאיבים ת"ח ושקאו תאמר אבד סבך ת"ל ונראה בשמחתכם
4 וישראל ישמחו ועובדי כוכבים יבושו:

הדרן עלך אלו מציעאות

1 **בימי רבי נשנית משנה זו** וזו שבקבו כולא עלמא
2 **מתניתין ואילו פתר גמרא הדר דרש להו ועלולם**
3 **היו ריי למשנה יתרו מן הגמרא מאי דרש בדרדריש**
4 **רבי והיה רבי אלעאי מאי דכתיב הדר לעמי**
5 **פשעם ולבית עקב הפאתם הדר לעמי פשעם אלו**
6 **תלמידי חכמים ששגגות נעשות להם פגודות ולבית**
7 **עקב הפאתם אלו עמי הארץ שגודות נעשות**
8 **להם פגודות והיוו תתנו ר' יהודה אמר הוי יהור**
9 **בתלמוד ששנת תלמוד עולה דרין דרש ר' יהודה**
10 **בר' אלעאי מאי דכתיב שמועו דבר ה' התחריה**
11 **אל דביו אלו תלמידי חכמים [אמרן] אחיכם אלו**
12 **בעלי מקרא שזאיבים אלו בעלי משנה מנדיים**
13 **אלו עמי הארץ שזאו תאמר פסק סברם וכמל**
14 **סיפויים ת"ל ונראה בשמחתכם שזאו תאמר ישראל**
15 **יבושו תלמוד לומר והם יבושו ועובדי כוכבים יבושו**
16 **וישראל ישמחו:**

הדרן עלך אלו מציעאות

17 **המפקיד אצל חבריו בהמה או פלים ונגנבו או**
18 **שאבדו שלם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר**
19 **חנם נשבע ווצא נמצא הנגב משלם תשלומי כפל**
20 **טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה והמשה למו**
21 **משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לישלם**
22 **נמצא הנגב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם**
23 **תשלומי ארבעה והמשה למו משלם לבעל הפקדון:**
24 **גמ' למה ליה למתני בהמה ולמה ליה למתני**
25 **פלים צריכי דאי תנא בהמה היה אמינא בהמה**
26 **הוא דמקני ליה כפילא מישום דנפיש טריחה לעיולה**
27 **ולאפוקיה אבל פלים דלא נפיש טריחה אימא לא**
28 **מקני ליה כפילא ואי תנא פלים היה אמינא פלים**
29 **הוא דמקנין ליה כפילא מישום דלא נפיש כפלייהו**

30 **אבל בהמה דכי טבח ומכר משלם תשלומי ויהי אימא לא מקני ליה כפילא צריכי**
31 **מחוקה לה רמי בר חמא והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ואפילו לר"מ**
32 **דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ה"מ כגון פירות דקל דעבידי דאתו אבל הכא**
33 **מי**

הדרן עלך אלו מציעאות

המפקיד. ולא רצה לישבע. שבעת שומרים שלא פעה פה ושלח פשה ביד יד שהיה יכול ליפטר בשבועה זו שהרי אמרו רבי לבי שהפקדון אצלו. כיון דשילם קנה כל תשלומיה
ובנקרא מפרש טעמא: גמ' דפקיה ליה כפילא. הבעלים מקני לשומר כפל היתודי להשתלם כדאמר לקמן בשבועה שפסדה לו לשומר על מנת פן מקרה הוא הנגב ורצה וישלם
יהי כפל שלא אימר לא מקנה ליה כפילא. לא מקנה לו מתחילה על מנת פן. ולא נפיש כפלייהו. שאין אבין לידא ארבעה וחמישה שאינה נוגעת אלא בשור ושהו בלבד. מחוקה לה
רמי ב"י. או אמרתנין קא ממתה. והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. והוא קנה לו בעלים כפל זה שעדיין לא נתחייב בו נגב: ואפילו לר"מ. מידי דקדושין (דף סט)
דרי אן מקדושת לי על מנת שאתנינן איכא למיגמר מיהא מכר פירות דקל דתכריזו על שד באו לעולם דאפילו זה רב הוא רבך נתמן לקמן באידור גיזר ויהי סו: דעבידי דאתו.
ואין מקראין על יש ישראל הם יבושו וישראל יישמחו

1 כמי רבי נשנית משנה זו. והא דקתני גמרא אין לך מדה גדולה מזו לפי שמקראו תלמיד
2 שזאיב והלל שהיו לפניו שלשה דורות רבו מחלוקת בתורה ובעשית בשמי תורות מתוך
3 על שעבדו מלכות וגזירות שהיו גזרין עליהן ומתוך כך לא יהו יבולים לתת לב לברך
4 דברי החולקים עד ימיו של רבי שנתן הקב"ה לו לן בעיני אנטוניוס מלך רומי כדאמרין
5 ע"ה (דף ק) ונוד מפרך ושלח וכל כפי תלמוד
6 איני ישראל ועד ימיו לא יהו פסחות סדרות
7 אלא כל תלמוד ששמע דבר מפי גדול היטב
8 ורשע ונתן סימנים הלכה פלונית ופלונית
9 שבעת משם פלוני ובעתהבצעו אמר לב אחד
10 מה ששמע ונתנו לב לברך טעמי המחלוקת
11 דברי מי ראוי לקיים וסידרו הפסכות דברי
12 ויסקו לבדם ודברי יבמות לבדם ודברי קדשים
13 לבדם וקסם נמי במשנה דברי יודים שהיה רבי
14 את דבריהם ושקאן סתם כדו לבקוע הלכה
15 במקום לפיכך אמרו בנקרא אין לך מדה גדולה
16 מזו שישנה לו לטעמי המשנה: כשקבו יבול ללא
17 מהני. מלחוקה על גרסת משנתם: ואילו כתי
18 נקרא. לחשוב בסקרא: קוד דרש להו הוי רין
19 למשנה. לפי שאין פן: ישמחו המשיחית והחליש
20 בשות החכמים ובמקום דחוב יאמרו פסור
21 ובמקום אסור יאמרו נחור: כמי דרש. מתחילה
22 כשרש שבקרא גדול: לעמי פשעם. ימי דייט
23 ת"ח אן חטאתם אני קורא דרש שהיה להם
24 לתת לב בטעמי משנתם שיבדו להם על
25 העיקר ולא יהו הלכה מתוך משנה שאינה
26 עיקר: ולבית עקב. שאר העם: חטאתם. אפילו
27 פעה עולותם אני קורא חטאת: ויהי בחלומי
28 בנקרא שהיא תירוח (טעמי) המשניות או אם
29 טעמם דבר משנה מוכר הדין לשאלו טעמי
30 זמי שקאה שנת תלמוד. אם שנית בהוראה
31 בשנת תלמודך שלא ידעת טעם המשנה ונתת
32 בה טעם אחר ומתוך כך דמיך לה דין או הוראה
33 שבא לךך ולמדך הימנה שלא פדת שאין
34 הטעם כמו שהיית סבור שאילו ידעת טעם
35 המשנה לא דמיית לה מעשה הבא לךך: עולה
36 ויהי. עניש אתה עליה מדיד שדון הוא כדך
37 שלא שלקט טעם מוכר: אלו ת"ח. שישמש
38 החכמה הורה ללמוד טעמי המשנתם אלו הוא וזה
39 בזה שאין הכל כקיאן בשוין: שזאיבים אלו בעלי
40 משנה. שזאיבים בעלי מקרא לפי שבעלי מקרא
41 אומרים על בעלי משנה שון מבלי שלם
42 כדאמרין במשכת סוטה (דף כב). התאיים מכלי
43 שלם שמורים הלכה מתוך משנתם: מנדיים אלו
44 ע"ה. שתיח שנתאן ומתובנין לךן כנה: שזאו
45 תאמר אבד סבך. על אלו שהרי מתיב למען
46 שמי יכרד ה' דממשע שהם אומרים אבל אין
47 הדין. כן ת"ל ונראה בשמחתכם. ולא אמר
48 ונראה בשמחתכם כן אמר הנביא אני ואתם
49 שזאיבים ומנדיים כולנו נראה בשמחתכם: והם
50 יבושו. אותם שהם עובדי כוכבים שאינם ממש
51 ואין מקראין על יש ישראל הם יבושו וישראל יישמחו
52 ישמחו

דלמא

30 **אבל בהמה דכי טבח ומכר משלם תשלומי ויהי אימא לא מקני ליה כפילא צריכי**
31 **מחוקה לה רמי בר חמא והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ואפילו לר"מ**
32 **דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ה"מ כגון פירות דקל דעבידי דאתו אבל הכא**

המפקיד. ולא רצה לישבע. שבעת שומרים שלא פעה פה ושלח פשה ביד יד שהיה יכול ליפטר בשבועה זו שהרי אמרו רבי לבי שהפקדון אצלו. כיון דשילם קנה כל תשלומיה
ובנקרא מפרש טעמא: גמ' דפקיה ליה כפילא. הבעלים מקני לשומר כפל היתודי להשתלם כדאמר לקמן בשבועה שפסדה לו לשומר על מנת פן מקרה הוא הנגב ורצה וישלם
יהי כפל שלא אימר לא מקנה ליה כפילא. לא מקנה לו מתחילה על מנת פן. ולא נפיש כפלייהו. שאין אבין לידא ארבעה וחמישה שאינה נוגעת אלא בשור ושהו בלבד. מחוקה לה
רמי ב"י. או אמרתנין קא ממתה. והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. והוא קנה לו בעלים כפל זה שעדיין לא נתחייב בו נגב: ואפילו לר"מ. מידי דקדושין (דף סט)
דרי אן מקדושת לי על מנת שאתנינן איכא למיגמר מיהא מכר פירות דקל דתכריזו על שד באו לעולם דאפילו זה רב הוא רבך נתמן לקמן באידור גיזר ויהי סו: דעבידי דאתו.
ואין מקראין על יש ישראל הם יבושו וישראל יישמחו

מי יימר דמגנבא. שעתיד להיגב דליקני ליה כפל בשעת מסירה דעל כרתך משעת
מסירה בעי לקניה משקבה ממנו על מנת כן: נעשה פאמר לו. בשעה שמסרה לו דקים
זהו לרובן דניחא ליה לבעלים שיאהו בשטח בכרן על מנת שיאהו ספק כפל העתיד וכאם
שלו שומר והרי הוא במקרה לו על מנת פן שאם תגב וישלם לו כרן שהתא פרה קניה
לו משעה שמסרה נמצא למפרע שגנב הגב

שלו שומר היתה דפרה כבר היה בעולם: אי הכי: 1
דנמצא שיהיה שלו משעה ראשונה זכה אף 2
בגזרות הולדות שהיו לה משבאה לביתו דבין 3
דנגב ורצה וישלם נמצאת שלו למפרע: פסקא. 4
למשכישו ותרגמה וישלמינו הרי פרתה קניה 5
אלא אמר ר' וירא אי הכי אפי' גזוהיה 6
וגזוהיה נמי אלקמה תניא חזין מניזוהיה וולדותיה 7
אלא אמר ר' וירא נעשה פאמר לו חזין מניזוהיה 8
וגזוהיה ומאי פסקא סתמא דמלתא שבחא דהא 9
מעלימא עבד איניש דמקני שבחא דמוגופה לא עבד 10
איניש דמקני וירא דאמר רבא נעשה פאמר 11
לו לבשתגב ותרגמה וישלמינו סמוך לגניבתה קניה 12
לך מאי בניניהו איכא בניניהו קושאי דרבי וירא אי 13
נמי דקיימא פגמם: שילם ולא רצה לישבע [וכו']:

א"ר הויה בר אבא א"ר יוחנן לא שילם שילם ממש 14
אלא כיון שאמר הרני משלם אע"פ שלא שילם 15
תנן שילם ולא רצה לישבע שילם אין לא שילם 16
לא אימא סיפא נשבע ולא רצה לשלם מעמא דלא 17
רצה הא רצה ואע"פ שלא שילם אלא מיהא ליכא 18
למשבע מינה תניא פתיהה דר' יוחנן השוכר פרה 19
מחבירו ונגבה ואמר תלה הרני משלם ואינו נשבע 20
וא"כ נמצא הגב משלם תשלומיו כפל לשוכר אמר 21
רב פפא שומר חנם כיון שאמר נשבעתי מקנה ליה 22
כפילא דאי בעי פטר נפשיה גניבה שומר שקר 23
כיון שאמר נגבה מקנה ליה כפילא דאי בעי פטר 24
נפשיה בשבונה ומתה שואל שאומר הרני משלם 25
לא מקני ליה כפילא כמאי הוה ליה למפטר נפשיה 26
במתה מחמת מלאכה מתה מחמת מלאכה לא 27
שכיחי איכא דאמר רב פפא שואל נמי כיון 28
שאמר הרני משלם מקני ליה כפילא דאי בעי פטר 29
נפשיה במתה מחמת מלאכה אמר ליה רב ובד 30
הכי אמר אבי שואל עד שישלם מאי מעמא הואיל 31
וכל תנאה שלו דביבואר לא מקני ליה כפילא תניא 32
בפזותיה דרב ובד השואל פרה מחבירו ונגבה וקדים 33
השואל וישלם וא"כ נמצא הגב משלם תשלומיו 34

כפל לשואל ללמינא קמא דרב פפא ודאי לא הויה תיובתא ללישנא בתרא לימא 35
תייתי תיובתיה אמר לך רב פפא מי אלימא מפתיותיה דתקני שילם ואוקומאן באמר 36
הקא נמי באמר מי דמי תהם לא תקני קודם הקא תקני קודם מאי קודם קודם ואמר 37
הא מדתקני גבי שוכר ואמר ונבי שואל קודם ש"מ דוקא תקני מידי גבי הדדי תניא 38
שיליניהו לתנאי דבי רבי הויה ודבי ר' אושעיא ואמר גבי הדדי תניא 39
איני משלם וזו ואמר הרני משלם הא קאמר הרני משלם אלא אמר הרני משלם 40

קסג
ה'למא מודה ומפטר. פ' דלמא ימיר לחדות קודם שיבאו עדים והיני כר דאמר מודה
בעגס אח"כ כגון עדים פטור ואע"ג דמפתיה ומרובה (כ"ק דה עה) דייק דלא ברב
על פי עצמו דמיא דעל פי עד אחד לפי מוסקא דהאם דאמר מתברא מלתיה דרב
בשחיבי עצמו בכרן אכל והיא דפטר עצמו מכלום לא אמר לא מפקא מדרב וכן הלקה
ולא כביטואל דמיתביה דר' יוחנן גבי נמי תהם
דפטור ושמאלו ר' יוחנן הלכה כר' יוחנן כדאמר
פ' שדחציאהו תירובין חז' מהו

א' נמי דיקמיא כאגם. תימה דיקמיא נעשה כאמר 8
לו לבשתגב והשלמינו הרי פרתה קניה לך 9
מעבשיו סמוך לגניבה דהתא קני אפילו עמדת 10
כאגם כדאמר ר' יוחנן כפ' האשה שגפלה (מכות) 11
ד' גב' וטם שוין פרה זו ותקנה לך מעבשיו 12
ולאחר שלשים יום קנה אפי' עמדה כאגם 13
וגזוהיה קולותיה לא קנה אע"פ שאומר 14
מעבשיו שאין תקנה נגמר עד סמוך לגניבתה 15
כדאמר ר' יוחנן כפ' האומר (פירוש דף סו) כא 16
אחד דקדישה מעבשיו ולאחר שלשים יום כא 17
אחד דקדישה מעבשיו ולאחר יום כא אחד 18
דקדישה מעבשיו אפי' הן מאה בולם תופסים בה 19
דכל חד וחד חזויה לחביה שבק ושקאי י"ל 20
דקודשין אלימי כיון דאשכחי חזויה הן לא 21
פקעי אכלי הקא גזוה קולות לכל הפחות הנדו 22
דאתנהו בשעת מסירה אתני מעבשיו ללקוחה 23
סמוך לגניבתה למפרע:

אלא מהא ליכא למשמע מינה. תימה כיון 24
דמקני ליה רישא לסיפא נקא נעשה 25
כדאמרין בפרק קמא דקדושיה (דף ח) והקשה 26
לר' יוחנן י"ל דישלם נקט לאביו דפרק הגזול 27
קמא (ביק ד' טו) לאורוי דאם נשבע וישלם 28
דאין כהפל שלו ולר' לאורוי שילם אע"פ 29
שנשבע תחלה שהכפל שלו ולא רצה לישבע 30
היני לא רצה לעמוד בשבועה אכל אם אמר 31
הרני משלם אם נשבע תחלה אף הכפל שלו. 32
שואל עד שישלם. הואיל וכל תנאה שלו 33
להיא טעמא אפי' אם התנה ליהות 34
כשיח לא קנה עד שהשלם והלשעמו דלעיל 35
דמסות לא שבחתי אם אישקא מן ליהות כשיח קנה 36
כפל במגו דפטר נפשיה בגניבה ואבידה דשבחתי: 37

ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא הויה 38
תיובתא. דאמר הרני משלם לא 39
קנה כפל אכל שילם קנה כפל ר"ח גרס דר' הויה 40
תיובתא דבין דרב פפא מפרש טעמא משהו דלא 41
שכיח האי טעמא שיקר אפילו בשילם והא דנקט 42
ואמר הרני משלם משהו דנקט גבי ש"ח ויש 43
נקט נמי גבי שואל: 44
חזור 45
חזור 46

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

אמר איני משלם ומאי מן אמרינן מהדר קהדר היה. מפאן מוכתי ר' דאם אמר
 תלברו והשעו וטעו ושלם קודם שנשבע ובלו לחזור בו ולומר אשבע ולא אשלם והפך יש
 נחלין וכי דן קמה וטעו. ואמר גביי נכחתי ונחלו אמר ומה מכורתי לי רננה השבע וטעו
 ונשבע אינו יכול לחזור בו לא גרס נבעל בלא ואי' ומשמע שנשבע יושבע והכריש שביעת
 והדינים שביעתה דין פלו. וטעו דין אמר (אם באפשי)

אמר איני נשבע פורטין אותו מיד לא כפרשיי
 שפורטין אותו לפי שאינו יכול לחזור בו אלא יש
 לומר מסלקין אותו מביה כדי שתבייש לחזור
 ולומר אשבע מיהו שוב פירש ר'ת בתשובה
 אתה דשפיר רסנין נשבע בלא ואי' וישבע גביי
 והא דאמרין בפרק ה' בורח (סנהדרין דף רב. ושם:
 דיה שלח) גבי נאמן גילה אבא ואבירי מחלקת
 לאחר גמר דין אכל קודם גמר דין דברי הכל
 יכול לחזור בו דהא אפילו קודם שנשבע אינו
 יכול לחזור בו כדון שקבל עליו לשלם אם
 ישבע וה שכנגדו היה כמו לאחר גמר דין והא
 דקאמר בהמדר קהדר ביה לא שיהיב לחזור אלא
 רוצה הוא לחזור אף על פי שאינו יכול ולא מקני
 ליה כפיאל משה דאמריה לביד כדאמר
 בסמוך גבי יהוא דאפקדי כפי' והגזן איכא כפי'
 יש נחלין (כיב דין קלח) מדיאשקב קנהו
 והשקצו לכסוף מהדר קהדר ביה פירושו רוצה
 לחזור ואינו יכול:

תריני משלם מזה בו. מימה תיאק וישלם לבני
 הנפקד כפל דהא אין אדם מוריש קנס
 לבניו בדתן בריש פרק ענייה שנתפתח (כתובות
 דף מאא:

שאל מן האתפי. שן פרה נמכסי מלוג
 שהקרו שלה פירות לבעל וקשה דמאי
 קבעי דבי שאל פרה מן האשה כאילו שאל
 הפירות מן הבעל ומכשילם הקרו לבעל שאל
 שילם הקרו לאשה ויש לישיב ששילם לבעל חלקו
 כמו שתיקיה שוה לפירותיה ולא שילם הקרו ורע
 משילם לאחר שהשקטם חלקו והקנס שקרו
 דרותה וכן פירש שאין מן האשה כשהתקנה פניה
 שהיו שלה הקרו הפירות וניסת והשתקא שילם
 הפירות לבעל אפילו נתן הכל לאשה כדון וניסת
 יש לו פירות אבל נתן בבסי מלוג וכן אשה ששבע
 כשהיא פניה וניסת והשלמה והשתקא שילם הבעל
 דהנו הפירות שלו והרבי'ן פי' שאל מן האשה
 ומתה ולישם לבעל מהו דאפילו אם המצא אומר
 והשולם לבנים קנה כפיאל משום נדחתא דאבוחו
 אבל בעל לא חייש לנדחתא דאשה ולליקנא
 דהמעביש ויש אשה קחה על בעלה וכן מקני
 לבעל מתה ויש אשה בעל אפי' אם מפקד מקני
 כפיאל לבני נפקד משום דרדיהו ולא משום אבוחו
 אבל לא מקני להו לבעל משום איתוח שמתה.
שפא ויציא חלק הפקדון. פורש ר'י ויפסלנו
 לערות ולשביעתה וקשה לר'ת דכל שבע
 שישבע הלה שהוא יודקדק יותר לישבע באמת

ואמרו גנים אין או משלמינו. לא הספיק שלשם עד שמתו שלמו גנים. והא ובל הספיק
 לומר תריני משלם עד שמתו. דעבר ל' יניח נפשו. עמימי רבוח ישהו לו קורת רוח. שילם
 לגנים. מהו בעגלים ונגבה השומר לגנים תריני משלם או שילם מהו. שלמו גנים
 לגנים מהו. דליקא שום עד ויחיא נפשא באלו שהם קיימים שלא הם אלא אביהם עשו

תזור ואמר איני משלם מאי מן אמרינן מהדר קא
הדר ביה או דלקא במלקתיה קאי ודחוייה הוא דקא
 מדחי ליה אמר תריני משלם ומה ואמרו גניו אין
 אנו משלמינו מאי מן אמרינן מהדר קא תדרי בהו
 או דלקא במלקתא דאבוהון קיימי ודחוייה הוא דקא
 מהדוה ליה שלמו גנים מאי מצי אמר להו כי אקניא
כפיאל לאבובו דעבר ל' יניח נפשו. דידכו לא או
 דלקא לא שפא שילם לבנים מאי מצי אמרי ליה כי
 אקני לך אבונא כפיאל דעברת ליה יניח נפשיה אבל
 אנן לידון לא או דלקא לא שפא שלמו גנים לבנים
 מאי שילם מהדנה מאי שפא שמי פרות וישלם אחת
 מיהו מאי שאל מן השותפין וישלם לאחד מהון אמר
 שותפון ששאלו וישלם אחד מהון מאי שאל מן
 האשה וישלם לבעלה מאי אשה ששאלה וישלם
 בעלה מאי תיקו אמר רב הונא משביעין אותו
 שביעה שאניה ברשותו מאי מעמא הישיבין שפא
 עניו נתן בה מיתבי המלוה את חברו על המישובן
 ואבר המישובן ואמר לו סלע הלויתוך עליו שקל
 היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתי
 עליו שוה היה שוה פטור סלע הלויתוך עליו שקל
 היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתי
 עליו שלשה דינרים היה שוה חייב סלע הלויתי
 עליו ב' הלה היה והלה אומר לא כי אלא סלע
 הלויתוך עליו סלע היה שוה פטור סלע הלויתי
 עליו שנים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע
 הלויתוך עליו ה' דינרים היה שוה חייב מי נשבע
 מן שהפקדון אצלו שפא ישבע זה ויוציא הלה את
 הפקדון אחיאי אילימא אסיפא ותיפוק ליה לשביעה
 גבי מלוה היא דהא קא מודי כמקצא המענה אלא
 אמר שמואל ארישא מאי ארישא אסיפא דרישא
 סלע הלויתוך עליו שקל היה שוה והלה אומר לא
 כי אלא סלע הלויתי עליו שלשה דינרי היה שוה
 חייב לשביעה גבי לזה הוא ואמור רבן לשתבע
 מלוה שפא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון ואם
 אחת

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

כדי שלא יפסלו המלוה וכן בדין קנה לרמא וכי תימא דחישיון שפא המשכון והקלסל אחרי כן ויוציא עליו לעו אפי' שנשבע באמת א"כ מאי פריך בסמוך פי' שמתבע למנו למי לטרח
 ולא לתימי והשתקא את יוצא את מן נשבע לשקר וכל שכן שחיד בשביעה ונראה לומר כי משום כפירות רבינו תנאל תראה כמו שביעה לבקלה ונאי היא לישיבע דהא שיהדק מתקבר
 אחרי כן בהמלוה יוציא את הפקדון אבל כי רמנין לה על המלוה לא ישבע עד שיעד שלא יוכל למצואה וא"ת אמאי לא חשיב הא פקדן על הנשבעין (שביעות מהו. ומה יר' ואלה עס
 השבעין ונטליו דליקא למיער קנא שיער דאלו קניו כדדיקדק בפי' קדדקדוין דין ר'ט. ושם) גבי אלו מעניקין להם ויש לומר דלא חשיב הקם אלא אותם שאין יכולין לישיבע כגון זולן
 החובל וניגריים הדברים כיון שנתבסם שלם בביתו ונתקטשו ורצא תכול שהוא חבלו וכן בהתניי אינו יכול לישיבע בעתה כיומי יודע אם נתן תננין לפרועליהו וכן כשיד שאין בעתה יכול
 לישיבע לפי שהוא טרח כמפועליו ומתאי טעמא נמי כמובצי החזקות על נכסי איתוח אמרי' בפרק דהאשה שפועלו לה כ' (כתובות דף ר. ושם דף ריבטי) ישבע כמה חזקות ונטל דקאן האשה
 יודעת כמה חזקות בעלה ולא חשיב לה פ' כ' נשבעים דהוי בכלל שכיר אבל הקא הלה יכול לישיבע דקים ליה טפי מנלוה אף שלא רצה בחימים ויודיה שקא ויוציא חלקה כ' ורועי'
 חוס כתובות פ. ד'ה ישבע ועוד שם פ. ד'ה אלו:

בבא מציעא. המפקיד – פרק שלישי דף לו עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קעא תוספות

שניהם באשם. אם נשבע לשקר יהיו נשכרים בשבועתם להקל כרעון מעליהם כפירת
מזון היא זו והקרן שבועתה שלקח אשם אל בו' שנים דכתיב (ויקרא ח) והביא את אשמו
אל תמים בערכך כסף (שני) שקלים והוא אשם גולות נאנסה. ע"י לטסיך ושבענו שפר
אפי' שהשוואל משלם אתנסך משביעין אותו כרוב התנא שבעתה שאניה ברשותו

שוכר דמחייב בגניבה ואפקיד. מביא יש לחובית דהלקה במיד דשוכר כשומר שפר דמי
וכן מוכח בריש אלקנה לבי' (יבמות טו) וכן פרק השואל (למקד פ"ז. דצ. וסג) ושב
מרימר בר רמיא אומר כותיהא לבי חזאי:

לאפקיד מדר' אמר. היה דרנא דמיני לטימר לאפקיד שהשוואל דאמר פ"ג (דשבועת
הה) דשבועת ביטוי לוקח אלא יכול להחיות
להבא אכל שבועתה שיתקן פלוני צורר לבי לטור
שאני יכול לומר שבועתה שיוקח והבא מתיב
שבועתה כי נשבע שאנסה אפי' דלמיה בלחזק:
רב אמר פטור. ואי' דהא נתן פ"ג דגיטין (ד'טט)
אם אמר טול הימנה חפץ פלוני יש לילחטו ביד
אמר ר"ל דאפי' דאסור לתקפודי ביד אחר ממ'
משביל כך אינו חייב לפורש:

אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר. אין לפרש
דעסקא דחייב לה' והתן אליבא דאבי
משום דשיקא מודעת המפקיד ולכן יתחייב בכל
דאנסין שאל אונסין שיהיו ראון לזכא ברשות
שומר הראשון דאי' כי מוא פריי אביי לךא לקמן
ליקט לה ר' אמר לר' אבא מלאך הנותן מה לו
הבא מה לו התיב כי וזלא כיון דשיקא מודעת בעל
הפקדו הוא חייב אפילו באנסין שהיה באין אפי'
אם היתה ברשותו לזכא דהוצרך למרץ שהשאל
מודעת בעלים אלא ל"ו דהשתט הוא חייב כיאול
פירש לו שאם ישנה המנהג בלוג שמסקנה לאחד
שיקח אפילו פשע כל רבך אונסין שיארע כל
שנכלב למחות שאם לא מקרה לאחד שלא היה
נארכים חייב כך בהן אם מהה בבית שומר שני
ודש למחות דהבאל דאוחו נתן אכלה ושקא אם
היתה בבית שומר הראשון לא היתה מתה שפריא
חיה אתה יוסר מאחר שנתן פקדונו ביד הניאה אבא
שהוא מרעין שכן טוב ומהה חייב לאבי דאמר
דהבאל דנאמרי קטילה וכן לרב אם מקרה לחשו'
ומתה ברשותו חייב מואי עסקא והדאק שלא
פשע בהן לרב כשקסמה לכן דעתו לא שיעל
בפניה כראוי וניאה אבא שחוליקה בעצמו
לאנגם ומתה שם פטור אבל אם נגל בפניה שלא
כראוי אפי' שפשע אם מתה שם פטור כיון
דאפילו נגל בפניה כראוי היתה מתה שם חייב היינו
למדי תחילתו בפשיעה וסוף אפילו חייב היינו
דוקא כמו צריפא דארבנא דאפשאר אם לא פשע
מחזיקה לא היה נארגע אונס על קטלה וכן מוכח
כפרק האפקידן (למקד דף עט. וסג) ד"ה הוהחיתו דתקן
השוכר את הפרה לדוליקה בהר הדוליקה
במקנה דהחלקה פטור והתקא חייב והשתא
למדי תחילתו בפשיעה וסוף באונס חייב כי נמי
החלקה אמאי פטור הוה תחילתה בפשיעה
לענין דהתקא וסופה באונס לענין דהחלקה אלא
משום דאפילו דוליקה בהר כל שכן דהחלקה
למדי פרך לקמן אביי לרבא שפיר ואפי' למדי
תחילתו בפשיעה וסוף באונס שפיר ובבא
משקט לטומר אחר חייב דהתם כצריפא
דארבנא לא היה האונס ראוי להיות נארגע ע'
כשאנא גזביס אכל הבא אנלאי מלקחא שאוחו
הבל ואוחו מקום היה מסוכן יותר לחמת בהמה
וז נדמי שבאת שם התחיל תחילה וכן קאמר
אביי לקמן דאפי' למדי פטור חייב חייב.
דאם

פעמים ששניהם באשם פעמים שהשוכר בהפאט והשוואל באשם פעמים שהשוכר באשם
ההפאט הוא כיצד פפירת מומין אשם ביטוי שפתיים
הפאט פעמים ששניהם בהפאט גנון שמתה כדרבא
ואמרו נאנסה שוכר דבין כך ובין כך מיפטר פטור
בהפאט שואל דבין כך ובין כך חייבי מתייב בהפאט
פעמים ששניהם באשם גנון שנגבה ואמרו מתה
מחמת מלאכה דתרווייהו קא פפרי ממונא דהא
מיתייבי וקא פפרי נפשיהו שוכר ואמרו שואל
באשם גנון שמתה כדרבא ואמרו מתה מחמת
מלאכה שוכר דבין כך ובין כך מיפטר פטור חייב
בהפאט שואל דמיתייב במתה כדרבא וקא פטר
נפשיה במתה מחמת מלאכה באשם שוכר באשם
ושואל בהפאט גנון שנגבה ואמרו מתה כדרבא
שוכר הוא דמיתייב בגניבה ואבירה וקא פטר נפשיה
במתה כדרבא באשם שואל דבין כך ובין כך חייבי
מיתייב בהפאט מאי קמ"ל לאפקיד מדרבי אמר דאמר
כל שבועה שהדיינים משביעים אותה אין חייבין
עליה משום שבועת ביטוי שאנאמ או נפש כי תשבע
לכבא בשפתיהם כי תשבע מעצמה קמ"ל דלא פרי'
אמי אתמר שומר שפטר שפטר שפטר שפטר דאמר רבא
ר' יוחנן אמר חייב אמר אביי ולמעמה דרב לא
מבעיא שומר הגנם שפטר לשומר שוכר דעלוני עלייה
לשמירתה אלא אפילו שומר שוכר שפטר לשומר הגם
דרגועי גרעה לשמירתה פטור מאי מעמא דהא מסרה
לבו דעת ולמעמה דר' יוחנן לא מביעיא שומר
שוכר שפטר לשומר הגם דרגועי גרעה לשמירתה
אלא אפי' ש"ח שפטר לשומר שוכר דעלוני עלייה
לשמירתה חייב דא"ל אין רצוני שיהא פקדוני ביד

אחר אמר רב חסדא היה דרב לאו בפרוש אתמר אלא מפללא דהנהו גינאי דכל
יומא הוו מפקדי גבה דתרייא גבה דתרייא גבה דתרייא גבה דתרייא גבה דתרייא גבה
קלא כי תוליא נפק אילו אפקדיהו סבתא דתרייא סבתא אדאול ואתא אנגוב מרייהו
לקמיה דרב ובפריה מאן דחאו כבר משום שומר שפטר לשומר פטור והא ולי
שאני הגם דכל יומא נמי איניהו גופייהו גבה דתרייא סבתא הוו מפקדי להו יתיב
ר' אמי וקאמר לה' תתא שמעתא איתביה ר' אבא פר ממיל לר' אמי השוכר פרה
מחבירו והשאליה לאחר ומהה כדרבא ישבע השוכר שמתה כדרבא והשוואל משלם
לשוכר ואם איתא לימא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר א"ל הבא כמאי עסקינו
שנחננו לו (רשות הבעלים) והשואל אי' הכי לבעלים פני לשלמו דאמרו ליה ליעתק
מתיב רמי פר תמא המפקד מעות אצל חבריו צרור והפשילו לאחוריו מסרן לכו ובתו
הקטנים (ונגל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שמר כדרבא השומרים מעמא דקטנים הא
גדולים פטור אמאי גימא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר אמר רבא כל המפקד
על

1 דאם כן ילתינו קטנים סתמא. ואית' הקשה לרב וירל דכינוי נקט ליתוסא דסדא' דעל דעת
2 כינוי הקטנים נמי מפקיד דרגילות הוא שלפעמים מסור חפציו לכינוי קטנים כמל' אי
3 נמי לכך נקט כינוי ולא נקט קטנים סתמא משום דכינוי למידק הא דגדלים היו בדרך השומרים
4 ויותר משום דלעית כינוי הגדולים מפקיד אבל גדולים דלעמא אסור למסור אע"פ שאינו
5 מתחילת בבה

1 על דעת אשתו ובניו. על דעת שהפך מסורין לאשתו ובניו הגדולים ואין לומר לומר
2 אין רעוננו בה: דיקא נמי. דהאי דגדולים מפקיד ודקא כינוי כנוי ולא אחרים: דאי"ב
3 דלאחרים נמי גדולים פטור ילתינו ואי שמסרן לקטנים סתמא: בשבועה. רשאי פשע בה
4 הארץ לא מהימן לי. ואני אומר שישנה כידן ואי אכלה או פשע בה: פשע בה. שלא נעל
5 בשפתיה כרתי: ויבאת לאגם. מוקס שאמה

6 אית' מתניתין לי' ב'שבועה. וליכ' היכא שהשומר
7 הראשון יכול ליטבע על האגס או שהיו
8 עדים בדבר פטור ואפי' מסר לחש"ו ומתה
9 בשותפים כיון דאף בבת שומר הראשון
10 מתה דמלאך הפות מה לי והא מילתא כו'
11 וסובר רבא שהיו טעמו של רבי יוחנן ולא באב"י
12 דאמר משום דאין רעוני וכו' וזלזה כרבא ולא
13 דאמר משום דאין רעוני כו'
14 שהעקלה למרעה שמו טוב. והשאת לא היו
15 פשיעה דמעלה: א"ר ה"ב עילתה
16 נמי. בשלמא לרבא דאמר מלאך הפות כי לא
17 יצטרך להעמיד מברעה שמו טוב ולכך העלה
18 לראשי צוקין ונפלה חייב משום העלאה אע"פ
19 שנפלה בע"כ שהקפחו ויורה ורישא דקתי אי
20 עלתה פטור מיידי שהקפחו ועלתה וכו' הנפילה
21 הייתה חקתה ויורה כמו בספא אבל לאבי
22 דלאקמה מברעה שמו טוב ולא פשע בהעלאה
23 חייב משום פשע שבפלה מיידי שהיה יכול
24 לתקפה ולא תקפה א"כ ורישא נמי אפי' הקפחו
25 העלה אמאי פטור ליתביט משום נפלה שהיה לו
26 לשומרה שלא תפול דסתמא נפלה ורישא הו'
27 כמו נפלה וסרפא שיהיה יכול לתקפה ומנין נפלה
28 ורישא מיידי שהקפחו ויורה דומיא דעלתה
29 המיידי שהקפחו ועלתה ולא ימנא לנפילה וספא
30 ואת אמאי אין יתוק בש' העלה מדרשו לעלתה בעל
31 ויהא אין חילוק בין העלה מדרשו לעלתה בעל
32 כרדו ובנפלה לכו' הוה ליה לפלוגי דהקפחו
33 ויורה הוה אונס לא הקפחו חייב וירל ורישא נקט
34 עלתה לגלוי דנפלה הוה כ"כ וספא נקט העלה
35 לגלוי דנפלה הוה שהיה כידן לתקפה ולא תקפה
36 דומיא דהעלה שהיה כידן ואת וספא כיון דמיידי
37 שהיה יכול לתקפה אמאי אוקמה מברעה שמו
38 נטוב אפילו לא היה מרעה שמו נטוב לא פשע
39 בהעלאה כיון שהיה יכול לשומרה מנפלה וירל
40 כיון דאין צורך בשבועה בהעלאה או פשע הוא
41 ששע לו לחוש שקם אונס ולא שהיה מלפול
42 ולכך לא מתה היה חייב:

גול

32 לאותבה להאי לדידי דאמינא אנת מהימנת והאין אי מהימן לי בשבועתי
33 ליכא לאותבה כלל מתיב רמי בר תמא העלה לראשי צוקין ונפלה זה אונין
34 הא מתה בדרבה הרי זה אונין ופטור ואמאי ליכא ליה אירא דתר קטלה אי נמי
35 אוכצנא דתר קטלה הכא כמאי עסקוין שהעלה למרעה שמו טוב אי הכי נפלה נמי
36 שהיה לו לתקפה ולא תקפה אי הכי אימא ורישא עלתה לראשי צוקין ונפלה הרי זה
37 אונין איבעי ליה למיתקפה לא צריכא שתקפתו ועלתה תקפתו ויורה: אמר רבי יוסי
38 ביצד הלה עושה סחורה בפרתו ב': אמר רב ויורה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי אמר
39 ליה רב שמואל בר ויורה לרב ויורה אמרת לן משימיה דשמואל חלוק היה רבי יוסי
40 א

1 בשבועה ליכא לאותבה כלל שהר' שוכר עצמו
2 נכסו על כדתנו ישבע השוכר שומה בדרבה
3 העלה לראשי צוקין. שומר שהעלה לראשי
4 הרים חרס ומשפיעים ונפלה אין לו אונס. אלא
5 פשיעה דדרבה ליפול. הא מתה בדרבה. בראש
6 הצוק: פטור. ויחי סופו באונס: איריא צינה
7 אוכצנא. עיפוט טורח ומעילה למרעה שמו
8 טוב: ודרך דרועים להעלות שם בהמות
9 לרעות לתקפתו. לתחוק בה שכן דרך הרועים
10 עלתה. מאליה: שתקפתו. על כרדו ועלתה ולא
11 יכול להחזיק בה שתוקה היתה ממנה
12 אף

1 אף בראשונה. בשלם ולא קעה לשבע ביצה זה נותן לתוך כוסו כפילו של זה אלא יחזיר
2 הכפל לבעליו: שכבר שלים. קודם שנתמא הנבד וקנה כפל כדאמר מעיקרא אדעתא
3 דהכי אתאי לבידה: **מתני'** שחולץ ספי עצמו. הואיל והזהר מפי עצמו ובגמי מפרש
4 טעמא מה הוא זה אומר פאתים שלי. לאחר וכן כשבאו לטולו פקדונו. מה הפסד
5 הרישאי. אי כ' ליה לטולם לזה האמת. מתוך

6 התיבה. יעקב: **גמ'** מפקיא מפקי ומנאי
7 דקמני נתון לזה מנה ולזה מנה וזהו אמרינן.
8 כשהו תובע והו אמר אני יודע אם אך אם
9 לתכרך אוקי ממונא בחוקת נהבש זה שלא
10 נפסדו ממונו ויהא מונח עד שיבא אליהו:
11 ורישא. דחד גברא הפקיד אצלו והנה ליה כשנים

12 שהפקידו אצלו שני כריכות כלומר זה שלא
13 בפני זה וזהו ללמד מן הפקיד אצלו מה ומי
14 מאמינו. סיפא. שהפקידו לו שניהם זה בפני זה
15 היל כמי שפנקאנים זה על זה והתפקיד שני
16 פקדונותם בצירוף אחד דליה ללמד מה יש
17 לזה בתוכו ומה יש לתבירו ואפי' לזל כרך

18 אחד וזהו מידו כיון שהפקידו זה בפני זה גילו
19 דעתן שלא שדדו זה את זה לומר שקמי תביר
20 יהובע המאנים: ומתני' דהקא פסאי דר"ס היא.
21 דתקשי לך דלקא ר"ע והיא דקליג נמי כהדאי

22 ואומר לו אז דהרך מוציאנו מידו עבירה עד
23 שישלם גזילה לכל אחד ואחד: דקתני גלה
24 דהמאי כו'. אלקא מודה ר"ס בנא ומאי שניא
25 ומשנינן דהם דקתבעי ליה. והוא אין הפץ ליתן
26 אלא מן הדין ומספקא ליה לית לך לחיוביה לכל חד

27 וההי. הקא בגא לצאת ידי שמים. מאלף כו'
28 למיכל מן יעשה ולא יעשב דהשתא ודאי
29 אמרינן ידי שמים לא יצא עד שחתן לשניהם
30 שאם תהא מנוחה עד שיבא אליהו נמצא התפל

31 מספיק עד דף: **ויאמ' נבי'** וטעמא דמתני' בבא
32 לצאת ידי שמים מן העשש ולא מן הדין ומדלי'
33 טעמא בהודה מפי עצמו שלא היה אדם תובע
34 כלום משמע שהוא בא למילקא ותלה פה מועין.
35 לכל אחד דקתני מניה גזולה בניהם ומסתלק
36 צווח

36 מנה וזה מאתים זה אומר שלי מאתים ונתן לזה מנה ולזה
37 מנה והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו א"ל פקדון אגול קא רמית גול דעבד אישורא
38 קנסוהו רבנן פקדון דלא עבד אישורא לא קנסוהו רבנן ורמי פקדון אפקדון ורמי גול
39 אגול פקדון אפקדון דקתני רישא או אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה ואינו יודע
40 איהו הוא נתון לזה מנה ולזה מנה ורמינו שנים שהפקידו וכו' אומר רבא רישא נעשה
41 כמו שהפקידו לו בשני כריכות דיהוה ליה למידק סיפא נעשה כמו שהפקידו לו בכרך
42 אחד דלא הוה ליה למידק בגון דאפקדו תרנויהו בהדי הדדי כחד וימנא דאמר להו
43 אנת גופיכו זה מפקדתי אחרדי אנת פקדינא ורמי גול אגול קתני הקא אמר לשנים
44 גזלתי לאחד מכם מנה ואינו יודע איהו מכם או אביו של אחד מכם הפקיד לו מנה
45 ואינו יודע איהו נתון לזה מנה ולזה מנה ורמינו גול אחד מחמשה ואינו יודע איהו
46 מן גול זה אומר אותי גול זהו אומר אותי גול מניה גזילה ביניהם ומסתלק דבוי ר"ס
47 אלקא מספקא לא מפקדון ממונא ואמרין אוקים ממונא בחוקת מריה וממאי דמתני'
48 דהקא ר"ס היא דקתני גלה דהויא מודה ר"ס באומר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה
49 ואינו יודע איהו מכם שנתן לזה מנה ולזה מנה והם דקא תבעי ליה הקא כבא
50 לצאת ידי שמים דקא נמי דקתני שהודה מפי עצמו שכמו מונה אמר מר ההם דקא
51 תבעי ליה ותלה מה מועין רב יהודה אמר רב תלה שותק רב מנהה אמר רב תלה

52 **גמ'** מתמשה. לא שייך תך פלוגתא לפלוגתא דרבי יוחנן רב דהנא דפי השואל ולמנן דף
53 זא) בכרי ושקא דאפי' לר"ס דאמר מניה גזילה בניהם היינו משום יודע דכתיב
54 שלא גול כלומר כרם לא אחד אבל כרי ושקא יהוה דכרי גזיף ואפי' לר"ע הפסדו שלם לכל
55 אחד ואחד היינו משום שידע כדאי שהוא חייב לאחד מהם אכל גבי נבי ושקא יודה
56 דפטור שאינו יודע שהוא חייב בכל:

57 **דקתני** גזלה ומודה ר"ס. הוה דהימ למפקד
58 מפריותא אמאי מודה אלא נתיא ליה
59 למפקד ממתינתין ומימותא אמתניתין:
60 **התם** דקא תבעי ליה הקא כבא לצאת ידי
61 שמים. לכאורה כ"נא דהשתא לא צריך
62 לשינוי קמאי דאין תולדו בין כרך אחד לב
63 כריכות ורישא ודמון מנה לזה ומנה לזה כבא
64 דלא רדרי ביה לכך כ"נא דבגולה מתני' איירי
65 מודלא קאמר אלא הקא דקתבעי ליה ויתא מונח א
66 דלא רדרי משנינא קמאי וכן לקמן ע"פ דפרך
67 נמי וגי אמר כבא רב כריכות היל למידק משמע
68 דלא רדרי ביה לכך כ"נא דבגולה מתני' איירי
69 כבא לצאת ידי שמים ולכך ברישא דהנה ליה
70 למידק נתון לזה מנה ולזה מנה כבא לצאת
71 ידי שמים וסיפא דבכרך אחד כון דלא היל

72 למידק אפילו כבא לצאת ידי שמים אינו חייב
73 ולרבי טרפון נקט ברישא אביו של אחד מכם
74 ולא נקט אחד מכם לרחובתא דאפילו שקמי ושקא
75 נתון לכל אחד ואחד כבא לצאת ידי שמים
76 ולר"ע נקט אביו דמשמע שקמי ושקא לכך אינו
77 חייב אלא לצאת ידי שמים כדאמר לקמן (שם)
78 דבשקמי ושקמי אינו חייב לכל אחד ואחד לר"ע
79 מרמיא נקט אביו דאי עכ"ז עמנן הפקידו אם
80 כן מסתקא תבעי ליה והיל כרי ושקא ואפילו
81 מדינא חייבין לר"ע ממתינתין ואיך ר"ע נמי
82 דקאמר לקמן (שם) שמתני' דמתני' דהקא כ"ר
83 הוא ועוד דהלכה כ"ר ע מחבירו ובסיפא דלא
84 נקט שני אבותיים הפקידו לרחובתא לא תני כרי
85 דאפי' לר"ע דעגנו כרי פטור אפילו לצאת ידי שמים
86 ואפי' לר"ע כיון דלא פשע לזה לזה ליה למידק
87 ולא מחייב ר"ע מדינא אלא בכרי ושקא ודקא
88 דנהו ליה למידק אבל בשקמי ושקמי אפי' שני
89 כריכות אינו חייב אלא לצאת ידי שמים ודקא
90 דלא תני ליה למידק פטור אפי' לצאת ידי שמים
91 ואפילו בכרי ושקא וא"ר דהכרך הגזול קמא
92 (כר' ק' ק' עש' ר"ר' זה שבו) קאמר מעשה
93 הדין אנת שבא לפני ר"ר' ואמר ליה נתח
94 דמי מקשה בניהם וכו' לא כפי חסיד לצאת ידי
95 שמים ויל דר"ס אמר ליה שפר הדין (ואת

96 הנהו דפרין אמתניתין דקתני הגזול מחבירו שה
97 פריותא ונשבע לו וליתנו תריזי אפילו למיד
98 ומנן כר' בו ומאי איריא נשבע אפי' הודה
99 נמי דתניא מודה ר"ס בו ומאי איריא ותיא אוקמי
100 כרייתא ומודה ר"ס בבא לצאת ידי שמים ומתני'
101 דהתם מידי מדינא ויל דמתני' דהתם מידי
102 לצאת ידי שמים לתביא קרן וקא אמר אם
103 רוצה לתביא קרן צריך להביא גזול למדי דתנן
104 הביא אשמו עד שלא הביא גזול לא קא לכך
105 פריך וכלא שבעה ולא קרן צריך לתביא גזול
106 למדי אם רוצה לצאת ידי שמים.
107 מודה

1 והא טעמא דרבי יוסי משום תפסד הדין הוא. וכיון דעמטא דבבאי מה לי כלי מה לי
2 משנת והכי תסק אדמידי למימר דבמעות מודה להו לרבנן ואפאי אצטרך למתניה
3 לרבנן איצטרך. לא שמעינן מילתא דרבנן גנבה ותרוניה ואי תנא בליב דבריאי הכי
4 נמי דלא אצטרך. ותו למעני מעט אלא השתא דתני מעות ברישא בעל מילי למימר לא

5 זו כלבד דליבא פסידא דשרידיב פקא אלא אף הו
6 דאיבא פסידא דגדול אמרינן רבי **מתני'**
7 אבדוין. עיי בעבדים או ריקבון. לא ינע בקון.
8 למוכרו וטעמא דמשעל נבני: **גמ'** גב שילו.
9 חביבה עליו על ידי מעטל בון וקב שישאר לו
10 מהם הוא רוצה מתשעה קבין על אחרים שיקח
11 בדמיתין אם מקורם: תישינן כו. ואסור להאכילו
12 לזרים. לפיכך. הואיל ואסור למוכרו משום
13 הרוצה אדם בקב שלו חרי הן בחוקת קיימים
14 ומתוך בעל הבית לעשותו תרוקא ומעשר על
15 פירות שיש לו בחבית **מאי** ליתא. איסור מכירה
16 משום דא הוא הדין עליו חבית שישאר לו
17 מכירה השתא דאסור רבנן לא תנין דתישינן.
18 שקא עשאן המפקיד תרוקא חרי הן בחוקת
19 שלא נמכרו ועושה אותן בעל הבית כו.
20 מחולקת. דמתני: בכדי חסרונן. כדרך שאר
21 הבהות כמו שמפירש במשנתנו (לפמ דה מ.)
22 לחיטה ולחרוז ששעה חציא קבין לכה: **אכל** אם
23 אבדוין יותר מכדי חסרונן. אפי רבנן מודה
24 דמכורם בכדי ויהי: פליגא. הא דרבי יוחנן א
25 איבא למיחש לשקא עשאן בעליון תרוקא
26 אפילו ביותר מכדי חסרונן נמי איסור למתנייה
27 מי ליתא פליגא. ודקא אמר רב כהנא שאם
28 תשעה קבין תן טה לו שיאבדו עד קב ואל
29 ימכרם ונתה ליה יותר מכדי חסרונן ופליגא הא
30 דר' יוחנן עליה או לאו ודקא ט קבין נקט אלא
31 טה לו שיאבד נפק קצת לרעולם כדי חסרונן ותו
32 לא נוקא. שפת יתר מיתבי. לרבי יוחנן.
33 **האכיל**. בעל הבית טעלים שאין פירותיה
34 מתוקנין שאין אלו קיימין שיהיו סמוך ליתיה.
35 שכחי. ואין לחוש בכך. ויפרינן ואי משתבחי
36 מי מונגינן להו. בתמיהה ליתיש ששם עשאן כו.
37 ונמנא ומכור מאכיל תרוקא לזרים. כדש
38 תירוהו. בול שאין קופצין לקנותה שאנה
39 נאכלת אלא לבתניה וצריכה שיהו בטהרה.
40 לקפיה הוא היקיא. ויתר מכדי חסרונן. למון
41 מרובה של אבדוין יתר מכדי חסרונן. **מנא**
42 דיתוין כו. שאם אקא משהא טעלים כל כך וכו
43 מרובה קבין מלתקנין. והדיש. קנא טעם ודישנא

44 והחמיין סמילירי בלעז' (בדאמתר) איוב עד
45 ובכל הבתאי תחשב עתק שרשיה וכמו עד
46 לא ירמא חבל דתפס (קהל יב) ופתחו רחוקות
47 עבותיה: עושה להם קשה. לקפיה מפרש שיש
48 הקנה יש עד הלא כל קילקיל תחידו לכא ככו
49 בא הוא. ואין מוכרן לעצמו. שלא שרודד
50 שקא לקחן בול. פורשין. מוליפין פירושה
51 נחישת סמילי כספ מפני שהפירושה מתעפשות
52 ונפסלות המחוי. מאכל שגובין מבטלי בתים
53 לחלק לעניים בכל יום. מאי לאו אפילו יתר
54 מכדי חסרונן. ואיבא למנא דאמר לא ינע ואת
55 אמרת דברי הכל מוכרו: כיון דקם גמ. מאתר
56 עשמוהו בלקולקא יתר ככו. עמוד ואלא בלקולקא
57 מעתה יותר אכל שאר פירות הולכין ומקדיבין
58 תמיד:

1 **שָׁמַא** עשאן תרוקא ומעשר על מקום אחר. הקשה ר"ת וכי נחשדו הבריה לתרום שלא
2 מן המתוך כדאמר בפרק כל הנטע (גיטין דף לו) ופסי דחולין דף וזאת הדינה שלא
3 עלה על ירק ואורת' דהכא גבי פקדון חולין בחששא מועטת לא ינע בהם והיישין שקא
4 בעיב שבת תרם שלא מן המתוך דשרי כדאמרן בהאשה רבה (במות דף גז) אי נמי

5 כדאמרן פקב בכל מעקרין (עירובין דף לב) ויקא
6 ליה לחבר תלמידי אימראן חולין וזאת הדינה שלא
7 מן המתוך אכל בחולין (נף טו) ובפרק כל הנטע
8 (גיטין דף לו) לא היישין כיון שאינו פקדון חולין
9 אמרין בפרק זה בורר (סנהדרין דף לו) רא
10 שאבדיהם הטמן מעות בכיפה תיבה ומגדל
11 ואמר של מעשר שני הם אם כמערים לא יאמר
12 כלום אלאמא אוליין בחר רתו רוב מעות שהם חולין
13 להקלא ואפי' שפירש שהם מעשר בהקשה
14 שהלכה (במות דף קטו) גבי מקא כל היה כתוב
15 עליו ק"ך קרן תרו' תרוקא ר"ת אין כתוב עליו
16 לא היישין וזאת דאמרן בההוב' (לפמ דה מט) ונע
17 ישאל שאמר לבן לוי בור מעשר לאבדי כדי
18 רשאי לשנתו תרומת מעשר על מקום אחר
19 היינו נמי בשבתו וקיים טובים וכן הא דקמי
20 בסוף לפיכך בעל הבית ששעה אותו תרוקא
21 ומעשר על מקום אחר.

22 **מחולקת** בכדי חסרונן. פרישי כדרך שאר
23 מחולקת. תבואה והקשה ריבין וכי פליגי
24 במשהו דבפחות מדין חסרונן לביע' לא ימכור
25 ועוד דאי' טי' דרשב"ג ויל פלגיני שנתחדש
26 וזאת או כחדשים יותר משגילות להתחסר עד
27 אותו חשבון ופלגיני עד שיתחייב חסרונן ולא
28 בשני חדשים השעה חציא קבין לכוור שהוא בכדי
29 חסרונן לשהה שלמה:

30 **מונגינן** לבתניה. ולשקא יעשה אחר המכירה
31 ליבא למיחש דיתר מכדי חסרונן לא
32 שכחי וכי בעיד להו בעיבה תרוקא ומעשר עבדי
33 להו נמקי דליקו יותר מכדי חסרונן ויפריד כל
34 נתון נמי ולבניהו לבתניה בכדי חסרונן ועבדו
35 דהא איבא למיחש לשקא יעשה אלא ביותר
36 מכדי חסרונן פריד ולבניהו וכי תמנא ככי נמי
37 אמרת דרב נתמן דהאי פליג ומשני ולרב נתמן
38 יותר מכדי חסרונן שכחי והקשה ריבין מי דחסי
39 לומר דרב נתמן פליג לימא דביתר מכדי חסרונן
40 לר' מוכרן וליבא למיחש לשקא יעשה אלא
41 שכחי כמו לכוור וקנא ותי' ר"ת דמתני' מיידי
42 אפילו בשפתן או בפירות מתוקנין והתם מאי
43 עבד על ינע בהם עיי משום דרב כהנא הרוצה
44 אךם עבד שלו מתשעה קבין של חבידו או כן
45 מאי איתו טעמא דשקא ודשקא תרוקא ומעשר על
46 מקום אחר אי לאו לאשמעתינן דאפי' ביהר מכדי
47 חסרונן ותישינן איב ככו דאפילו יותר מכדי
48 חסרונן שכחי:

49 **דקדים** ומונגינן להו וכי עבדי להו בעל הבית תרוקא ומעשר על מקום אחר לא ינע
50 **דננא** וקא אכיל טעלים מיתובי המפקיד פירות אצל חבירו והרקובין וין והחמיין שגמן
51 **והבאיש** דבש והדיש חרי זה לא ינע בהו דברי ר"מ והכמים ואומרים עושה להם הפנה
52 **ומוכרן** בבית דין וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעצמו פיצוא בו גבאי
53 **צדקה** בזמן שאין להם עניים לחלק פורשין לאחרים ואין פורשין לעצמן גבאי המחוי בזמן
54 שאין להם עניים לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן קמני מיהת פירות והרקובין
55 מאי לאו אפילו יתר מכדי חסרונן לא בכדי חסרונן והא וין והחמיין שגמן והבאיש דבש
56 והדיש דיתר מכדי חסרונן גינהו שאני הני פין דקם קם שגמן והחמיין דבש והדיש

בבא מציעא. המפקיד - פרק שלישי דף ע"ב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (ששויונלזן)" תוספות

עד כן לא קאמר רשב"ג כו אכל הקא אין מורדיו. וא"ת והא לקמן מיימי דאית ליה
לרשב"ג מורדיו ויל דמקא ליכא למשמע מיקא אבל קשה רמאי מוכיח דחו טעמא
הוא דשמאלא דסבר כרשב"ג וקבר מורדיו לוכח כו כרשב"ג גופיה וציל דלא שמיע ליה
בדיקתא דלקמן:

למאי הווי שמן חוי לגלגדאי דבש לכתישא דגמלי
שגבו כרוש ומסוקב מחמת משאוי איישרא בלע"ז. הלכא שיהיה בחוכו ותקלקל
אם ישדא בחוכו: כפאי קפויילי. ר"מ ורבן מאיר שמועה ר"מ בירמ מבדי חסרוני
לחפשי טרופה. ח"נ בירמ מבדי חסרוני: חפשי מוצב. בגו כבדי חסרון ודריקוב פירות
וקלוקלי חפסון דין וחומיני: ערב. בגו פשט
(כ"ב ע"ג): א"ר. דמסכת גיטין דף ע"ד. ר"ה ר"ה.

בששמעו בו שמת כ"ע ל"ב מורדיו. אין
לפרש בששמעו ב"ב עדים דאי"כ
פשיטא דמורדיו אלא ששמעו היינו בקול ועד
אחר אע"ג דשמעו בו שמת דכ"ב ב' דייני גזירות
(מבטוב דף ק"ג גבי אין פוסקין ממונות לאשת
איש משמעו סוגיא דהקם דר"י בעדות גמורה:
אמר רבא לירד למבור חנן. וא"ת ואמאי לא
פריך ממתנינן דהאשה שהלכה ליבמות דף קט.
רש"י ר"ה שאין) דקתני מציעו שאין אחים בבית
לחניה על פיה ולשני נמי לירד למבור חנן ו"ל
דמקא אלקמא ליה לאקשויי משום דדומקא
הוי"ר לנכסי שבוי אין מוציאין אותו מקור. הוא
הדרי דאפי' מורדיו אותו לבתחילה
דקא נטושים מורדיו לרשב"ג דאמר נטושים
כשבויין אלא אנב דתנא כסיפא כטושים
מוציאין חנן נמי כשבויין אין מוציאין וא"ת
לימא רב הלכה כחנן קמא ושמאל הלכה
כרשב"ג ו"ל דלא שמיע ליה בדיקתא א"י נמי
איכא דמפיק ליה:
ובכולם

למאי הווי שמן חוי לגלגדאי דבש לכתישא דגמלי
וחכ"א עושה להם תקנה ומוכרין בב"ד מאי תקנתא
עבדי להו אמר רב אשי לקנקנים במאי קא מיפלגי
דמר סבר להפסד מרובה חיששו להפסד מועט לא
חיששו ומר סבר אפילו להפסד מועט נמי חיששו:
רשב"ג אמר ימפרם בבית דין מפני שהוא פשוט
אבריה לפעלים: אחרמר רבי אבא ברבי יעקב א"ר
יוחנן הלכה כרשב"ג: ורבא אמר רב נתמן הלכה
כרבא בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום שישנה רבן
שמעון בן גמליאל במשנתנו הלכה כמותו חוץ
מעבר וצידן ורואיה אחרונה אמוראי ניהו ואליפא
דר' יוחנן מדרבן שמעון בן גמליאל נשמע דמורדיו
קרוב לנכסי שבוי כדרבנן נשמע דאין מורדיו קרוב
לנכסי שבוי וממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבן
שמעון בן גמליאל הקא אלא משום דקא פליא
קרנא אבל התם הכי נמי דאין מורדיו ועד כאן
לא קאמרי רבנן אלא אי קרב פהנא אי קרב נתמן בר יצחק אבל התם הכי
נמי דמורדיו למימרא דתרי טעמי ניהו והאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן
שמעון ב"ג ואמר שמואל מורדיו קרוב לנכסי שבוי לאו משום דתרי טעמי הוא לא תרי
טעמי ניהו הכי נמי מסתברא דאמר רבא אמר רב נתמן הלכה כרבא ברבי חכמים ואמר
רב נתמן מורדיו קרוב לנכסי שבוי אלא ש"מ תרי טעמי ניהו שמעו מינה אחרמר שבוי
שנשבה רב אמר אין מורדיו קרוב לנכסי שמואל אמר מורדיו קרוב לנכסי בששמעו
בו שמת כ"ע לא פליגי דמורדיו כי פליגי בשלא שמעו בו שמת רב אמר אין מורדיו
דלמא מפסיד להו ושמואל אמר מורדיו כיון דאמר מר שיימין להו פארים לא מפסיד
להו מיתבי ר"א אמר בששמעו שצאמר ותררה אפי' ותרנתי אחכם יודע אני שגשגותיהם
אלמנות ונביהם ותומים אלא מה ת"ל ותיו נשיכם וגו' מלמד שגשגותיהם מבקשות לינשא
ואין מניחין אותן ונביהן רוצים לירד לנכסי אביהן ואין מניחין אותן אמר רבא לירד
ולמפור חנן הוה עובדא בנהרדעא ופשיטה רב ששת מהא מתני' א"ל רב עמרם דלמא
לירד ולמבור חנן א"ל דלמא מפומבדיתא את דמעילין פליא בקופא דמחמא והא דומיא
דיגשיותיהם [וגנניהם] קתני מה התם כלל לא אף הקא נמי כלל לא ומורדיו קרוב לנכסי
שבוי תנאי הוא והתנא הירד לנכסי שבוי אין מוציאין אותו מקור ולא עוד אלא אפי'
שמעו ששממששין ובאין וקדם ותלש ואכל הרי זה רזי ונשפר ואלו הן נכסי שבויין
היי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורדשין הלכו להם למדינת הים ושמעו ביה
שמת הירד לנכסי מוציאין אותו מקור ואלו הן נכסי מוציאין אביו
או אחיו או אחד מן המורדשין הלכו להם למדינת הים ולא שמעו בהם שמת ואמר
רבן שמעון בן גמליאל שמעתי שהנמושים כשבויין הירד לנכסי רטושים מוציאין אותו
מקור ואלו הן נכסי רטושים הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורדשין כאן ואינו
יודע להיכן הלכו מאי שנא הך דקרוי להו נמושים ומאי שנא הני דקרוי להו רטושים
נטושים

קודם שיאכל זה הפירות יטול זה כשאר ארסין
והטור השאר ואם יבאו עדים שמת ידש הכל
כפסדי להו. ואלו הן הקרקעות וירושם תמיד
והנחשים: כיון דאפי' מר. לקמן ובכולם עיני
לדם בארסין אם יבאו הנכלים שמין לזה חלק
ככל שעה שעבד בה ממנו ארסי תיעי אם
מקצה אם שליש אם רביעי אלא כלמר ששנים
מבקשות לינשא בו: שילכו בשבי ולא ידש
בניהם אם חיים אם מתים ויהיו נשיהם אלמנות
לעולם שאין ביד מניחין אותן לינשא ובניהם
ביתומים שלא יירש נכסיהם ושתן קללות הן
אחת של דרב ואחת של שבי שמע מקה א"ר
מורדיו: ויה עובדא בנהרדעא כגבוי שריד
יורש לבקיה: ופשיטא רב ששת מהא מתני'תא
דאין מורדיו. א"ל רב עמרם דלמא לירד ולמפור
חנן. וקתני חנן דאין מניחין אבל לעשות
ולאכול ולשולל כארסי שפר דמי. ודמעילין
פליא בו: ומשני שנוייה דדוקא כמבשח להנכסי
פיל שדאא חיה גדולה נקבב מחט: ותלש פירות
שעה זו אמר זה רזי. מקור לכות בשלש פרות
יפסיד ועשבר כפרויהו: ואלו הן נכסי שבויין.
דאמר אין מוציאין אותם מקור: ששנויהם
כשבויין. ואין מוציאין מקור נכסי נמושיין.
שהנכסים נטושיין: נכסי רטושיין. שהנכסים
רטושים ולקמן מופשד ליה רטושיין שמיע
שעובדם בעלים מודעתם והלכו להם דכין ודיקה
לו לצלות הורדיו ויורשי לנכסי ולא צוה ש"מ לא
ניקא ליה ונטושים שנטושים בעליהם בעל כרחך
כגון שעשבו ודיעו חנאי דרבן שמעון סבר
מורדיו ורבנן סברי אין מורדיו:

אמר רבי יוסה: בכל אתר רבי לעזר סמוך לרבי היה רובה, תני רבי היה פיצד מתירין רשות הרבים?
 רבי יודה אומר: להי מיפן ולחי מיפן וקורה מיפן וקורה מיפן; וחכמים אומרים: להי וקורה מיפן, ויעשה
 צורת הפתח מיפן, וכא אמר הכין?

פאן בעשר וקאן בשלש עשרה.

[דף ט"ז ע"ב] מיליהון דרבנן פליגי. רבי אחא אומר: רב הושעיה שאל לאבא: פמה תהא פרצת
 המבוי על דעתיה דרבי יודה? והוא אומר ליה: משלש עשרה. וכא אמר הכין?

דרבנן דמסרין אמרין: תמן עומד רבה על הפרוץ, ברהם הכא פרוץ רבה על העומד.

מה בין בור הרבים ומה בין בור היחיד? בור הרבים יש לו קול, בור היחיד אין לו קול.

מעתה אפלו לבארו? אלא בור הרבים מימיו מצויין לכלות, בור היחיד אין מימיו מצויין לכלות.

רבי יעקב בר אחא, עמרם, רב יהודה בשם שמואל: הלכה כרבי יודה בן בבא. אמר רבי יודה אבוי
 דרבי מתניה: מתניתא אמרה בן: 'עושין פסין לביירות' ולא לבורות.

והא תנן אכל לבור היחיד עושין לו מחצה גבוהה עשרה טפחים; דברי רבי עקיבא, אלא פאן אנו
 קמין לבור הרבים. ודכוותה, עושין פסין לביירות ולבור הרבים:

הלכה ה' מתני' – ועוד אמר רבי יהודה בן בבא, הגנה וחקרפף שהן שבעים אמה ושירים על
 שבעים אמה ושירים, מספת גדר גבוה עשרה טפחים, מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא כה שומירה
 או בית דירה, או שתהא סמוכה לעיר:

גמרא – רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: מחצר המשכן למדו – "ארץ החצר מאה באמה
 ורחב חמשים בחמשים" (שמות כו, יח). ונמשין זימנין מן מאה – הא המש אלפין. שובעין מן שובעין
 – הא המשא אלפין פרא מאה. ותנינן שבעים ושירים. ותני שמואל, 'שבעים אמה ושני

[דף י"ז ע"א]

שלישי אמה' שני, שובעין זימנין מן תרין תלתותיו, ושובעין זימנין מן תרין תלתותיו, דעבדין מאה
 וארבעים תלתותיו, מאה וארבעים תלתותיו שהן תשעים ושלוש אמה ושליש, צא מהן ארבעה
 תשויעין לארבע רוחות.

נשתיר שם תשעה עשר תלתולין חסר תשוע. בהדא דתני: יש פאן דבר קל, ולא יכלו חכמים לעמוד עליו.

קרפף שיש בו מידת סאתים – אינו מתר למטל בו אלא בארבע אמות. היו שנים, בזה בית סאה ובזה בית סאה חסר ארבע אמות, רבי זעירה בשם רבי יוחנן: מטלטלין בשני תשלומין לראשון. רבי לא בשם רבי יוחנן: אין מטלטלין בשני תשלומין לראשון.

אמר רבי זעירא: מודה רבי לא, שאם היו שלשה, בזה בית סאה ובזה בית סאה, ובזה בית סאה, מודין שמתלטלין בשני תשלומין לראשון.

קרפף שיש בו עד בית סאתים, אמר רבי אבהו: הואיל והוא ראוי לתיר על ידי שיירה, וזרק מרשות הרבים לתוכו – חיב.

רבי שמואל בר רב יצחק בעי: לכשתיירצו, שיירה לאסר – אסור. הא חיב חטאת אין פאן.

מעטה, מבוי שקורתו למעלה מעשרים, הואיל והוא פשר על דעתיה דרבי יודה, משלש עשרה וזרק מרשות הרבים לתוכו – חיב.

מבוי שנפרץ יותר מעשר, הואיל ופרצת המבוי על דעתיה דרבי יודה משלש עשרה, וזרק מרשות הרבים לתוכו – חיב.

חצר שהיא פתוחה לקרפף – מטלטלין מן החצר לקרפף, אבל לא מן הקרפף לחצר.

רבי יודן ענתודריא שאל: מהו למטלל מן הקרפף לקרפף דרף חצר?

[דף י"ז ע"ב]

הלכה ו' מתני' – רבי יהודה אומר, אפלו אין בה אלא בור ושיח ומערה, מטלטלין בתוכה.

רבי עקיבא אומר, אפלו אין בה אחת מכל אלו, מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא בה שבועים אמה ושירים על שבועים אמה ושירים:

גמרא – מוחלפה שימתייה דרבי יודה, דתנינן תמן: אי זהו קרפף? כל שהוא סמוך לעיר; דברי רבי יודה. וכא הוא אמר הכין?

אמר רבי מנא: בבית דירה עביד לה רבי יודה:

הלכה ז' מתני' – רבי אליעזר אומר, אם היה ארפה יותר על רחבה אפילו אמה אחת, אין מטלטלין בתוכה. רבי יוסי אומר, אפילו ארפה פי שנים ברחבה, מטלטלין בתוכה:

גמרא – תני, רבי לעזר אומר: אם היה ארפה יותר על רחבה אפילו אמה אחת – אין מטלטלין מתוכה. והדא פליגא על דרבי יונתן. רבי יוסה אומר: אפילו ארפה בשנים ברחבה – מטלטלין בתוכה, הדא מסיגא לרבי יונתן.

והא תני בלאים ברוכה. רבי יוסה אומר: אפילו ארפה בשנים ברחבה:

הלכה ח' מתני' – אמר רבי אלעאי, שמעתי מרבי אליעזר, ואפלו היא כבית בור. וכן שמעתי מפנו, אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב, ביתו אסור מלהכניס ומלהוציא לו, אבל להם מתר.

וכן שמעתי מפנו, שיוציאו בעקרבנין בפסח. וחזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר, ולא מצאתי: גמרא – רבי אבהו בשם רבי אלעזר: במחלקת.

סאתים מבית בור היא מתניתא:

וכן שמעתי מפנו אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב ביתו אסור: תמן רבנן, ברם הקא רבי אליעזר.

רבנן אמרי: אדם מבטל רשות ביתו, ואין אדם מבטל רשות חצרו. רבי אליעזר אומר: בשם שאדם מבטל רשות ביתו.

ף מבטל רשות חצרו. על דעתיה דרבי אליעזר, יעשה כאכסנאי – ויהא מתר? רבי היה בר אדא בשם רבי שמעון בן לקיש: קנס קנסו רבי אליעזר.

[דף י"ח ע"א]

רבי שמי בעי: דבר מדכריהון קונסין לו בשוגג ברבי ליעזר?

רבי בא בריה דרב פפי בעי: אומר – "הריני מבטל רשות ביתי" אוף רבנן מודי?

אמר – "הריני מבטל רשות חצרי" אוף רב ליעזר מודה? וכן שמעתי מפנו שיוציאו בעקרבנין בפסח. הוינו סברין מיימר בעקרבנין. אשפח תני על בולקין:

הַדְרָה עָלֵן עוֹשֵׂין פְּסִין

פְּרָק שְׁלִישִׁי

הַלְכָה א' מִתְנִי' – בְּכַל מְעַרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין, הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח. וְהַכֵּל נִקְחָ בְּכֶסֶף מְעִשָׁר, הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח. הַנּוֹדֵר מִן הַפּוֹזוּז, מִתֵּר בַּפּוֹסִים וּבַמְּלַח.

מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּין וְלִישְׂרָאֵל בַּתְּרוּמָה. סוּמְכוּס אוֹמֵר, אִם בַּחֲלוּן, וְלַפְתָּן בְּבֵית הַפָּרֶס.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִפְלוּ בֵּין הַקְּבֻרוֹת, מִפְּנֵי שְׂיֻכּוּל לֵילֵךְ לְחוּץ וְלוֹכֵל.

גְּמָרָא – אָמַר רַבִּי אֲחָא: דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר הִיא.

[דף י"ח ע"ב]

דְּתַנְיָן תַּפְּסִין: 'בְּכַל מְעַרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח; דְּבָרֵי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר'.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: דְּבָרֵי הַכֵּל הִיא! "מְעַרְבִין" – בַּחֲצוֹת. "וּמִשְׁתַּתְּפִין" – בֵּין בַּחֲצוֹת בֵּין בַּתְּחוּמִין.

מִתְנִיתָא דְרַבִּי מֵאִיר, דְּתַנִּי: 'כֹּל דְּבָר שֶׁהוּא נֶאֱכַל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא – מְעַרְבִין בּוֹ, עִם חֶפֶת – אֵין מְעַרְבִין בּוֹ; הַשּׁוֹם וְהַבְּצָלִים עַל דְּעִתִּיהָ דְרַבִּי מֵאִיר – אֵין מְעַרְבִין בְּהֶן, דְּתַנִּי, אָמַר רַבִּי יוּדָה: מְעִשָׂה שֶׁשָּׁבֵת רַבִּי מֵאִיר בְּאַרְדָּקָס, וּבָא אֶחָד וְאָמַר: עֲרַבְתִּי עַל יְדֵי בְּצָלִים, וְהוֹשִׁיבוּ רַבִּי מֵאִיר בְּאַרְבַּע אַמּוֹת שָׁלוֹ. אִם עַל גַּב דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: 'בְּכַל מְעַרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח' וּבִלְבַד דְּבָר שֶׁהוּא נֶאֱכַל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא,

חֵלוּף וְהַקּוּלָּמ, עַל דְּעִתּוֹן דְּרַבְּנָן – אֵין מְעַרְבִין בְּהֶן.

תַּנְיָנָן, תַּרְוִין בְּלָלוּן וְלֹא דְמִיָּין חַד לְחַד – בְּכַל מְעַרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין הוּיָן מִן הַמְּלַח – וּבִלְבַד דְּבָר שֶׁהוּא נֶאֱכַל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא. וְהַכֵּל נִקְחָ בְּכֶסֶף מְעִשָׁר הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח – בֵּין בְּדָבָר שֶׁהוּא נֶאֱכַל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא בֵּין בְּדָבָר שֶׁאֵינּוּ נֶאֱכַל חַי כְּמוֹת שֶׁהוּא.

בְּכַל מְעַרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח בֵּין פְּרָבִי עַקִּיבָה בֵּין פְּרָבִי יִשְׁמַעְיָאֵל, וְהַכֵּל נִקְחָ בְּכֶסֶף מְעִשָׁר הוּיָן מִן הַפּוֹסִים וּמִן הַמְּלַח פְּרָבִי עַקִּיבָה, בְּרַם פְּרָבִי יִשְׁמַעְיָאֵל. תַּנִּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל: וְנִתְתָּה הַכֶּסֶף בְּכַל אֲשֶׁר תֵּאֵוּה נַפְשָׁךְ (דְּבָרִים י"ז, כ"ו) – הָרִי זֶה כָּלָל בְּבָקָר וּבְצֹאן בֵּין וּבִשְׂכָר – הָרִי זֶה פָּרֶט. וּבְכַל אֲשֶׁר תִּשְׂאֲלֶךְ נַפְשָׁךְ – הָרִי זֶה כָּלָל אַחַר כָּלָל, וּפָרֶט וּכְלָל, אִי אַתָּה דָן אֵלָּא כְּעִין הַפָּרֶט, לוֹמֵר,

מה הפרט מפרש דבר שהוא וְלָד וְלָדוֹת הָאֶרֶץ אֵם אֵין לִי אֵלָא דְבַר שֶׁהוּא וְלָד וְלָדוֹת הָאֶרֶץ. רבי עקיבא מפרש, מה הפרט מפרש שהוא פרי, וְלָד פְּרִי, ומכשירי פרי, אֵם אֵין לִי אֵלָא דְבַר שֶׁהוּא פְּרִי וְלָד פְּרִי, ומכשירי פרי.

מה נפק מביניהן? דגים וְהַגְּבִים בְּמַהֲיִן וּפְטָרִיּוֹת. בְּרַבִּי עַקִּיבָה נִלְקַחִין בְּכֶסֶף מַעֲשָׂר, בְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אֵינָן נִלְקַחִין.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן הפנים ומן המלח. אָמַר רַבִּי יִסְאִי: לְפִי שְׂאִין הַגּוֹף גִּזוּן מִקֵּץ. אָמַר רַבִּי לִוִּי: שֶׁחַן מִיִּן קָלְלָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:

[דף י"ט ע"א]

עֲשָׂאֵן מִי מִלַּח – נִלְקַחִין בְּכֶסֶף מַעֲשָׂר. רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי מִיּוֹשָׁא: וְהוּא שְׂנַתָּן לְתוֹכָהּ שְׂמֹן.

רַבִּי יוֹסִי בְּעֵי: מַעֲתָה, לֹא יַעֲרַב אֵלָא לְפִי חֶשְׁבוֹן שְׁבָהֶן. תַּמָּן תַּנְיִנָּה, חֲצִי לֹג יִין. רַבִּי עַקִּיבָא אָמַר: רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְכֹן לְעָרֹב.

אָמַר רַבִּי הִינָנְא: הֲדָא דְתִימְרָ בְּיִוּ, אֲכַל בְּשֵׁמֶן – מְעַרְבִין מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

תַּנִּי מְעַרְבִין בְּחַמִּין מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. תַּנִּי מְעַרְבִין בְּשֵׁמֶן מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: כְּדִי לְטַבֵּל יָרֵךְ הַנֶּאֱמָד מִזֶּזֶן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת.

רַבִּי יִצְחָק עֲטוּשִׁיא אָמַר קוֹמִי רַבִּי זְעִירָא מִשּׁוּם דְּבֵית רַבִּי יַנָּאי: אַפּוּנִים חֵיִים – מְעַרְבִין בְּהֶן. לְמִי נִצְרַכְהָ? לְרַבִּי מֵאִיר, שְׁלֹא תֵאמַר הוּאִיל וְהֵן מִסְרִיחִין אֶת הַפָּה אֵין מְעַרְבִין בְּהֶן.

דַּג מְלִיחַ – מְעַרְבִין בּוֹ. בֶּשָׂר מְלִיחַ – מְעַרְבִין בּוֹ. בֶּשָׂר חַי – מְעַרְבִין בּוֹ, דְּתַנְיִנָּן: הַכְּבָלִיִּים אוֹכְלִין אוֹתוֹ בְּשֶׁהוּא חַי מִפְּנֵי שְׂדַעְתָּן יָפָה.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי, הֲדָא כְּלַבְדָּא, הוּאִיל וְאִילִין כּוּתְמָאֵי אֲכָלִין מִינָהּ תְּיִיא – מְעַרְבִין בָּהּ.

שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת בְּשֵׁם רַב: פֶּעֶפְעֵינָן וְגַדְגַּדְנִית וְחִלְגִּלְגִּוּגוֹת – מְעַרְבִין בְּהֶן. בְּעוֹן קוֹמוּי: אִילִין אֵינְנָן? אָמַר לִוִּי: קוֹלִי וְהַנְּדָקוּי וּפְרַחֲיָנִיהּ:

הַנּוֹדֵר מִן הַמִּזוֹן מִתֵּר בְּפִיִּים וְמִלַּח. תַּמָּן תַּנְיִנָּן: הַנּוֹדֵר מִן הַמִּבְשָׁל מִתֵּר בְּצָלִי וּבְשִׁלּוֹק. מִתְנִיתָא אָמַרְהָ בּוֹ, שֶׁהַשְּׁלֹק קָרוּי מִבְשָׁל, דְּתַנְיִנָּן: הִיךָ מִבְשָׁל אֶת הַשְּׁלָמִים אוֹ שוֹלְקָן. וְקָרְיָא אָמַר שֶׁהַצָּלִי קָרוּי

מִבְשָׁל, שְׁנֵאמַר (דְּבָרֵי הַתִּמְיִם ב' לוח יג): "וּבְשָׁלוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאֵשׁ", אֵין תִּימְרָ

[דף י"ט ע"ב]

שלא כהלכה. רבי יונה בוצרייה אומר: "כמשפט". מתניתא שהשלוק קרוי מבשל וקרייא אומר שהצלי קרוי מבשל, ותנינן תנודר מן המבשל מתר בצלי ובשלוק!

אמר רבי יוחנן: הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם. אמר רבי יאשיה: הלכו בנדרים אחר לשון תורה. מה נפק ביניהון? אמר – 'קונם ויזן שאני מועם בְּהַג' על דעתיה דרבי יוחנן – אסור ביום טוב האחרון. על דעתיה דרבי יאשיה – מתר.

אויף רבי יאשיה מודה שהוא אסור, לא אמר רבי יאשיה אלא להומרן.

אמר רבי תיה בר בא: רבי יוחנן אכל אליטין, ואמר – לא טעמית מידי בההוא יומא. ותנינן: תנודר מן המזון מתר במים ומלח! פתר לה ברבי יאשיה, דרבי יאשיה אמר הלכו בנדרים אחר לשון תורה.

ומניין שכל הדברים קרויין מזון? רבי אחא בי רבי עלא אומר: "ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון" (בראשית מה, כג) מה תלמוד לומר "מזון"? אלא מיפן שכל הדברים קרויין "מזון".

גדר מן הכפר – מערבין בו. הקדישו – אין מערבין בו. גדר מן הכפר מערבין בו – שפן ראוי לאוכלו. 'הקדישו אין מערבין בו' – שלא הוא ולא אחר ראויין לאוכלו. רבי אחא בעי: ואין אדם נשאל על הקדשו?

רבי אחא אומר: רבי מיישא בעי תפון, אומר רבי שמעון: חיה בריה דרב אמר עבודה זרה שעשאה לחי למבוי – מתרת את המבוי, והקא את אמר הכין? אמר רבי אלעזר: תפון מפל מקום נסתם המבוי, והקא מה אית לד?

מערבין לזויר ביון – שפן אחר ראוי לשותתו. ולישראל בתרומה – שפן כהן ראוי לאוכלה.

ולכהן בבית הפרס – מתניתא דבית שמאי, דבית שמאי אמרין: אין מערבין לאדם אלא אם כן היו פלי תשמישו שם.

סומכוס בבית שמאי, דתנינן: סומכוס אומר: אף בחלין לכהן בבית הפרס.

מעיתה, אפלו בית הקברות? ראוי הוא לעבור על השבות. ולוכל – שפן הוא ראוי לכנס בשדה תבה ומגדל, ולעשות לו

[דף כ' ע"א]

חור פחות מטפח ולתחב בכוש ובקיסם ולאכל.

הלכה ב' מתני' – מערבין בדמאי, ובמעשר ראשון שנמלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו, והכהנים בחלה ובתרומה.

אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא נמלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו.

השולח את ערובו ביד חרש שוטה וקטן, או ביד מי שאינו מודה בערוב, אינו ערוב. ואם אמר לאחד לקבלו ממנו, הרי זה ערוב:

אמרא – רבי יעקב דרומיא בעי: מתניתין דלא כבית שמאי, דתנינן: וישל דמאי, בית שמאי פוסקין, ובית הלל מכשירין,

וישל מעשר שני בירושלם – לא יטול, ואם נטל – כשר.

רב ששת בשם רבי היה רבה: טבל שיש עליו תניי – מתר למלמלו. כיצד הוא עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר.

ותני, בית שמאי אומרין: אין מערבין במעשר שני בירושלם. אמר ירמיה: הדיא דאת אמר בעירובי חצרות, אכל בעירובי תחומין, תני,

[דף כ' ע"ב]

שנתן ערובו בירושלם שהוא יכול לעלות ולאוכלו שם.

שמואל אמר: כגון תשע כגון עשר – ערובו ערוב. אמר רבי יוסה: הדיא דתימר בעירובי תחומין, אכל בעירובי חצרות אפילו קטן.

אמר רבי יהושע: מפני מה מערבין בחצרות? מפני דרכי שלום. מעשה באשה אחת שהייתה דבוכה לחברתיה, ושולחה ערובה גבי ברה. נסתיה ונפפתיה ונשקתיה, אתא ואמר קומי אימה, אמרה: הכין הוות רחמה לי? ולא תינא ידעה! מתוך כך עשו שלום, הדיא הוא דכתיב: "דרכיה דרכי נעם וכל

נתיבותיה שלום": (משלי ג' יז)

השולח את ערובו ביד חרש שוטה וקטן כו'. אמר רבי לעזר: וצריך לעמד עמו. תמן.

אמר רבי יוסה בשם רב ששית, רבי אלעזר בר יוסי בשם רבי אבון: באומר לחברו – 'הרי אני מעשר על ידך' אינו צריך לעמוד עמו, והקא את אמר הכין? אמר רבי הנה בר אדא: כאן בגדול וכאן בקטן.

רבי אהא בשם רב חיינא: ואפילו תימר כאן וכאן בגדול, וכאן בקטן, תפון, באומר לו – 'הרי אני מעשר על ידך', שאינו צריך לעמוד עמו, ברם הקא, באומר לו – 'ערב על ידי'.

הדא ילפא מן ההיא ויהיא ילפא מן הדא, הדא ילפא מן ההיא, שאם אמר לו – 'אני מעשר על ידך', שאינו צריך לעמוד עמו. ויהיא ילפא מן הדא, שאם אמר לו – 'ערב על ידי', שהוא צריך לעמוד עמו.

הלכה ג' מתני' – נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים, אינו עירוב. למטה מעשרה טפחים, הרי זה עירוב.

[דף כ"א ע"א]

נתנו כבור, אפלו עמוק מאה אמה, הרי זה עירוב.

נתנו בראש הקנה או בראש הקנדם בזמן שהוא תלוש ונעוין. אפלו גבוה מאה אמה, הרי זה עירוב.

נתנו במגדל ואבד המפתח, הרי זה עירוב.

רבי אלעזר אומר, אם אינו יודע שהמפתח במקומו, אינו עירוב:

גמרא – 'הרי זה עירוב' – ואסור למלטלו, למטה משלשה – מתר.

וקשיא, אם עירובו עירוב – יהא מתר למלטלו! אם אסור למלטלו – לא יהא עירובו עירובו:

ראוי הוא לעבור על השבות ולאכל.

מעשה, אפלו למעלה מעשרה:

רב יהודה בשם שמואל: תפתר שהיתה כירתו ארבעה.

אמר רבי מנא: והוא שתהא רשות הרבים מקפתו מכל צד, באומר שכיתתי תחתיו.

[דף כ"א ע"ב]

תני, נתנו בכלכלה ותלאו באילן, למעלה מעשרה טפחים – אינו עירוב. למטה מעשרה טפחים –

עירובו עירוב, ואסור למלטלו, למטה משלשה – מתר.

וְקָשִׁיא, אִם עָרוּבוּ עָרוּב - יְהֵא מִתֵּר לְטַלְטְלוּ! אִם אָסוּר לְטַלְטְלוּ - לֹא יְהֵא עָרוּבוּ עָרוּב! רַבִּי אֶהָא בְּשֵׁם רַבִּי הִינָנְא: רָאוּי הוּא לְהוֹפְכָה וּלְכַפֵּל רְשׁוֹת הִיחִיד שְׁבֵה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: הֲדָא אָמְרָה, סַפְסֵל שְׁהוּא נוֹתֵן בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהַ עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה, מִכִּיּוֹן שְׁהוּא רָאוּי לְהוֹפְכָל וּלְכַפֵּל רְשׁוֹת הִיחִיד שְׁבֵה.

הֲדָא אָמְרָה שְׁעָרוּבוּ עָרוּב, וּמִתֵּר לְטַלְטְלוּ. תַּמּוֹן תַּנְיִנְו, שְׁתַּיִם בִּיּוֹד אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן, אוֹ שְׁתַּיִם בְּאֵילָן וְאַחַת בִּיּוֹד אָדָם - בְּשָׂרָה, וְאִיּוֹן עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. וְהֲכָא אֶתְ אָמַר 'עָרוּבוּ עָרוּב, וּמִתֵּר לְטַלְטְלוּ'?

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: כָּאֵן לְמַעְלָן וְכָאֵן מִן הַצַּד.

הֲדָא יִלְפָא מִן הַהִיא, וְהַהִיא יִלְפָא מִן הֲדָא. הֲדָא יִלְפָא מִן הַהִיא - שְׂאָם הִיּוּ שְׁתַּיִ וְיַתְדוֹת יוֹצְאוֹת, וְסַפְסֵל עַל גְּבִיּהוֹ, שְׁהִיא בְּשָׂרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. וְהַהִיא יִלְפָא מִן הֲדָא, שְׂאָם הִיּוּ נִתּוּן בְּאָבוּ שֶׁל אֵילָן שְׁעָרוּבוּ עָרוּב, וְאָסוּר לְטַלְטְלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: בֵּין הֲכָא בֵּין תַּמּוֹן מִן הַצַּד הִיא. מֵאִי כְּדוּן? כִּי דְמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֶהָא בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר הִיא! דְּתַנִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: מִתֵּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עַל צְדָדִי בְּהִמָּה בְּשִׁבְתָּ, הִיא צְדָדִי בְּהִמָּה הִיא צְדָדִי אֵילָן.

[דף כ"ב ע"א]

אִיךְ אֶת רֹאשָׁה עָמוּק בְּגִבְהָהּ?

אָבָא בַר רַב הוֹנָה אָמַר: בְּאוֹמַר שְׁבִיתֵתִי תַחְתִּיו:

נִתְנָו בְּרֹאשׁ הַקְּנָה אוֹ בְּרֹאשׁ הַקְּוִנְטָם, כֹּל זְמוֹן שְׁהוּא תְלוּשׁ וְנִעְוִין, אֶפְיֻלוּ גְבוּהַ מֵאָה אַמָּה - הָרִי זֶה עָרוּב. מִפְּנֵי שְׁהוּא תְלוּשׁ וְנִעְוִין, הָא אִם אִינֹו תְלוּשׁ וְנִעְוִין אִין עָרוּבוּ עָרוּב?

לִית פְּלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל, דְּמַר רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: תַּפְתֵּר, בְּשִׁהִיּוּתָהּ פִּירְתוּ אַרְבָּעָה.

אָמַר רַבִּי מְנָא: וְהוּא שְׁתַּהָא טַבְלָה נְתוּנָה בְּרֹאשׁוֹ.

תַּנִּי, רַבִּי לִיעֶזֶר אָמַר: אִם בְּשָׂדָה אָבַד - אִין עָרוּבוּ עָרוּב. אִם בְּעִיר אָבַד - הָרִי זֶה עָרוּב. אִם בְּשָׂדָה אָבַד - אִין עָרוּבוּ עָרוּב, שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהִבְיֹא דְרָךְ שְׁבִיתָהּ, אִם בְּעִיר אָבַד - הָרִי זֶה עָרוּב, שְׁהוּא יָכוֹל לְהִבְיֹא דְרָךְ פְּטוּר.

יאות אמר רבי אלעזר, מה טעמא דרבי? אמר רבי בא בריה דרב פפי: דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר: אף פוחת הוא בתחלה ונזטל.

כלום אמר רבי מאיר לא ביום טוב, דילמא בשבת? והכא בשבת אגון קיימין.

אמר רבי אבמי: דרבי אלעזר בן יעקב היא! דתנינן תמוז, רבי אלעזר בן יעקב אומר: קושרין לפני בהמה בשביל שלא תצא; היא קשורה היא נעילה.

היא דתימר במגדל של אבן, אבל במגדל של עץ – נעשה כשוכר את החבית לזבל ממנה גרוגרות:

הלכה ד' מתני' – נתנגלגל הויז לתחום, ונפל עליו גל, או נשרף, או תרומה ונטמאת, מבעוד יום, אינו ערוב.

[דף כ"ב ע"ב]

משחשכה, הרי זה ערוב.

אם ספק, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים, הרי זה חפור נזול.

רבי יוסי (ורבי שמעון) אומרים, ספק ערוב, כשר. אמר רבי יוסי, אבטלמוס העיד משום חמשה זקנים על ספק ערוב שכשר:

גמרא – לא אמרו אלא ונטמאת, ספק נטמאת מבעוד יום ספק נטמאת משחשכה, אבל אם היתה ספק טהורה ספק טמאה – מערבין בה.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: אחר חזקות הלכו.

מתיבין רבי מאיר ורבי יודה לרבי יוסי ולרבי שמעון: אילו נאכל מבעוד יום, שמו אינו אסור? לעולם הוא בהתרו עד שיודע לו שהוא אסור.

מתיבין רב יוסה ורבי שמעון לרבי מאיר ולרבי יודה: אילו נאכל משחשכה, שמו אינו מתר? לעולם הוא באסורו עד שיודע לו שהוא מתר.

מהו לתן לו אלפים אמה מערובו לביתו? רבי בא בר ממל אמר: נותנין לו. רבי שמואל בר רב יצחק אמר: אין נותנין לו. רבי שמי אמר קומי רבי יוסה בשם רבי אחא: מה פליגין ברבי מאיר, ברם ברבי יודא – כל עמא מודיי שנותנין לו.

[דף כ"ג ע"א]

ולא דמי חפור וּגְמַל דְּרַבִּי מַאִיר לְחַפּוֹר וּגְמַל דְּרַבִּי יוֹדָה. חפּוֹר וּגְמַל דְּרַבִּי מַאִיר בְּעָרֻבוֹ אֵינּוּ, שְׁלֵא זָכָה לוֹ עָרֻבוֹ לְעַקּוֹר אֶת רַגְלָיו מִבְּנֵי עִירוֹ. חפּוֹר וּגְמַל דְּרַבִּי יוֹדָה, שְׁנַתְּנָן דַּעְתּוֹ לְעַקּוֹר רַגְלָיו מִבְּנֵי עִירוֹ.

תַּמָּן תְּנִינָן, כְּפָקוּ טְהוֹר – רַבִּי יוֹסִי מְטַמָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא טַמָּא רַבִּי יוֹסִי אֶלָּא מִשּׁוּם הוֹכַח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְאִפִּילוּ מְקוּם אַחֵר – רַבִּי יוֹסִי מְטַמָּא.

מְחַלְפָּא שְׂיֻטְתִּיהָ דְּרַבִּי יוֹסִי דְּרַבִּי יוֹסִי. דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הֵעִיד אַבְטוּלָם בְּשֵׁם חַמְשָׁה זְקָנִים שְׁפַק עָרֻבוֹ בְּשָׂר, וְכֹא אֵת אָמַר הָכִין? תַּמָּן בְּשֵׁם גְּרַמְיָה, בְּרַם הָכֹא בְּשֵׁם חַמְשָׁה זְקָנִים.

הוּזֵן בְּעֵי מִימְרֵ: מֵאֵן דְּמַר תַּמָּן טְהוֹר אָמַר הָכֹא מֵתָר, מֵאֵן דְּמַר תַּמָּן טַמָּא אָמַר הָכֹא אָסוֹר,

וְאִפִּילוּ כְּמֵאֵן דְּמַר תַּמָּן טַמָּא – מוֹדִי הוּא הָכֹא שְׁהוּא מֵתָר.

אָמַר רַבִּי חִינְנָא: בְּלוּם אֵינּוּן פְּלִיגִין? תַּמָּן לֹא מוֹדְבְּרִיהִין? וְסַפֵּק דְּבְרִיהִין לְהַקְלִי וְעָרֻבוֹ דְּבַר תּוֹרָה, וְסַפֵּק דְּבַר תּוֹרָה לְהַחְמִיר!

וְעָרֻבוֹ דְּבַר תּוֹרָה? רַבִּי יוֹנָתָן אָמַר קוֹמֵי רַבִּי הִיָּה רוֹבְהָ, בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן, בִּי רַבִּי יוֹסִי בֶן לְקוֹנִיא: לֹאֲקוּן עַל תְּחוּמֵי שִׁבְתָּ דְּבַר תּוֹרָה. אָמַר לִיהָ רַבִּי הִיָּה רוֹבְהָ: וְהֵלֵא אֵין בְּשִׁבְתָּ אֶלָּא סְקִילָה וְכֶרֶת! אָמַר לִיהָ: וְהֶכְתִּיב – "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא". אָמַר לִיהָ: מַה כְּתִיב 'לֹא' – 'אֵל' כְּתִיב! אָמַר לִיהָ: וְהֶכְתִּיב: "שְׁבוּ אִישׁ תְּחֻמָּתּוֹ אֵל יְצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי". אָמַר לִיהָ: מַה כְּתִיב 'לֹא' 'אֵל' כְּתִיב! אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: אַף עַל פִּי כֵן זֶה עוֹמֵד בְּשִׁמּוּעָתוֹ וְזֶה עוֹמֵד בְּשִׁמּוּעָתוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סִיסְרְטָא:

[דף כ"ג ע"ב]

עָרֻבוֹ עָשׂוֹ אוֹתוֹ כְּסַפֵּק חֵרֶשׁ.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי: עַד בְּדוֹן בְּפָנִים, וְאִפִּילוּ נִשְׁרָף?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: קִימַתִּיהָ בִּי דְּמַר רַבִּי הוֹשְׁעִיָה: הִגִּיעוּד סוּף תְּחוּמֵי שִׁבְתָּ שְׂאִינָן מְחַוְרִין מִדְּבַר תּוֹרָה.

רַב מְנָא בְּעֵי: גִּיחָא לְאֶלְפִים אַמְהָ אֵינּוּ מְחַוְרִין, אַרְבַּעַת אֶלְפִים אַמְהָ מְחַוְרִין הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר בְּרַסְנָא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: אֵין לָךְ מְחַוְרִין מִכְּלָם, אֶלָּא תְּחוּם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵ מִיל כְּמַחְנָה יִשְׂרָאֵל:

הלכה ה' מתני' – מתנה אדם על ערובו ואומר, אם באו גוים מן המזרח, ערובי למערב. מן המערב, ערובי למזרח. אם באו מכהן ומכהן, למקום שארצה אלף. לא באו לא מכהן ולא מכהן, הריני כבני עירי. אם בא חכם מן המזרח, ערובי למזרח. מן המערב, ערובי למערב. בא לכהן ולכהן, למקום שארצה אלף. לא לכהן ולא לכהן, הריני כבני עירי.

גמרא – ביני מתניתא? על ערוכות.

אמר רבי לעזר: מאן תנא אם באו אם לא באו? – רבי מאיר. היידן רבי מאיר? חכמיא אמרין: רבי מאיר דקדושין; דתני, האומר לאשה: הרי את מקדשת לי על מנת שיירדו גשמים, ירדו גשמים – מקדשת. ואם לאו – אינה מקדשת. רבי מאיר אומר: בין ירדו בין לא ירדו – מקדשת, עד שיקפל תנאו. הכל מודין שאם אמר לאשה: הרי את מקדשת לי לאחר שיירדו גשמים, ירדו גשמים – מקדשת. ואם לאו – אינה מקדשת. ברם ברבנן, בין שיירדו בין שלא ירדו – מקדשת.

רבי יוסה אומר: רבי מאיר דערובין, דתנינן: אם ספק, רבי מאיר יודה ורבי יוסה אומר: הרי זה חמר גמל. רבי יוסי שמעון אומר: ספק הערוב בשר. אומר רבי יוסה: לא אומר רבי מאיר אלא להזמירין. אומר רבי מנא: ויאות, בערובו אינו, שלא זכה לו ערובו לעקור את רגליו מבני עירו. והכא, לראשון אינה מקדשת – שלא ירדו גשמים,

[דף כ"ד ע"א]

ולשני אינה מקדשת, שלא כפל הראשון את תניין.

רבי חניי בעא קומי רבי יוסה: הדין אם לא בי לא חד הוא. אומר, שנייה היא שהיתה הארץ לפנין והוא מבקש להוציאה מידן.

ורבי יודה בן שלום רבי יודה בן פזי בשם רבי יוחנן: ירדו לסימפון בשיטת רבי מאיר בקדושין. רבי ירמיה רבי חנינא חברה דרבנן בעי: ולמה ברבי מאיר? ואפילו ברבנן? לית בן.

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: סדר סימפון כך הוא: אגא פלוני בר פלוני מקדש אותך אנת פלונית בת פלוני, על מנת מיתן לך מקמת פלוני, ומיכנסיך ביום פלוני, אין אתא יום פלוני ולא כנסתך – לא יהו לי עליך פלום. ויומר: על מנת שלא יכפל תניין, אילו לא כפל תניין מי עקר קדושין.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: בכל אתר אית ליה לרבי מאיר 'משמע לאו את שומע הין, והכא לית ליה? אומר רבי מתניה: על שם חמר הוא בעריות.

מִסְכַּת סוּטָה פָּרָק שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

א. מִשְׁנֵבְנָה בֵּית רֵאשׁוֹן – נִגְנָזוּ אֹהֶל מוֹעֵד, וְנִגְנָזוּ עִמּוֹ קְרָשָׁיו, וְקָרְסָיו, וְכִרְיָתוֹ וְעִמּוּדָיו וְאֲדָנָיו, וְאָף עַל פִּי שְׁלֵא הָיוּ מִשְׁתַּמְשִׁין אֲלֵא בְּשִׁלְחֹן שְׁעֵשָׂה מִשָּׁה, וּמִנּוֹרָה שְׁעֵשָׂה מִשָּׁה לֹא הָיְתָה צְרִיכָה שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה, שְׁקִדְשָׁה הָרֵאשׁוֹנָה קִדְשָׁה לְשַׁעֲתָה וְקִדְשָׁה לְעֵתִיד לְבָא.

ב. מִשְׁנֵבְנָה הָאָרוֹן – נִגְנָזוּ עִמּוֹ צִנְצָנֵת הַמֶּן וְצִלְחִיתֵי שֶׁל שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה, וּמִקְלוֹ שֶׁל אֶהָרֵן שְׁקִדְיָה, פְּרִיחָיָה, וְאֲרָגֹז שֶׁהִשְׁכִּיבוּ פְּלִשְׁתִּים דוֹרוֹן לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל – כָּלֶם הָיוּ בְּבֵית קֹדֶשׁ קִדְשִׁים. וּמִשְׁנֵבְנָה הָאָרוֹן – נִגְנָזוּ עִמּוֹ. וּמִי גִנְזוּ? יֵאשְׁיָה הַמֶּלֶךְ גִּנְזָם. מַה רָאָה? כִּינּוֹן שְׁרָאָה שְׁכֹתוֹב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים כח): "יִלְדֶךָ ה' אוֹתְךָ וְאֵת מִלְכְּךָ" וְגו', פֶּקֶד לְלוּיִם וְגִנְזוּהוּ, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִי הַיָּמִים ב לה): "וַיֹּאמֶר לְלוּיִם הַמִּבְּנִינִים לְכָל יִשְׂרָאֵל וְגו', תִּנּוּ אֵת אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֵמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָכֶם מִשָּׂא בְּכַתֶּף"; אָמַר לָהֶם: גִּנְזוּ אוֹתוֹ שְׁלֵא יַעֲלֶה לְבַבְכֶם כְּשֶׁאָר כָּל הַכֹּהֲלִים, שְׁתַּחֲזִירוּהוּ לְמִקְמוֹן, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִי הַיָּמִים ב לה): "עֲתָה עֲבֹדוּ אֵת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל", מִיֵּד גִּנְזוּ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אָרוֹן גָּלָה לְכָבֵל, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִי הַיָּמִים ב לה): "לֹא יִתֵּר דָּבָר אָמַר ה'", וְאֵין דְּבוּר אֲלֵא דְּבִרּוֹת שְׁבוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִי הַיָּמִים ב לו): "לְתִשׁוּבַת הַשָּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוֹכַדְנֶצַּר וַיְבִיאָהוּ בְּבִלְהָ עִם כְּלֵי חַמְדַּת בֵּית ה'" – זֶהוּ אָרוֹן. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן לְקִישׁ אוֹמֵר: אָרוֹן בְּמִקְוָמוֹ נִגְנָזוּ שְׁנֵאמַר (מַלְכִים א ה): "וַיֹּאבְדוּ הַכּוּדִים וַיִּרְאוּ וְגו' וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

ג. מִשְׁחָרְבַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן בְּטִלוּ עָרֵי מִגְרָשׁ, וּפְסָקוֹ אוּרִים וְתַמִּים, וּבְטִלָּה מְלוּכָה מִבֵּית דָּוִד, שְׁנֵאמַר (עוֹרָא ב): "וַיֹּאמֶר הַתַּרְשֵׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֵאכְלוּ מִקְדָּשׁ הַקְּדָשִׁים עַד עֵמֶד הַכֶּהֵן לְאוּרִים וְתַמִּים". אָמַר לוֹ: כְּאֲדָם שְׁאוּמֵר לְחִבְרוֹ עַד שִׁיחֵיו מִתִּים אוֹ עַד שְׁיָבֵא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

ד. מִשְׁמַתּוֹ חֲגֵי זִכְרִיָּה וּמִלְאָכֵי – נִסְתַּלְקָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָף עַל פִּי כֵן הָיוּ מִשְׁתַּמְשִׁין בְּבֵת קוֹל. פַּעַם אַחַת הָיוּ מְסַבִּין בַּעֲלֵלַת בֶּן גּוּרִיּוֹן בִּירִיחוֹ, יִצְתָּה בֵּת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמְרָה: יֵשׁ בְּכֶם אָדָם אֶחָד שְׂרָאוּי שְׁתַּשְׁרָה עָלָיו שְׁכִינָה, אֲלֵא שְׂאִין דּוֹרוֹ זְכָאֵי לְכָךְ, נִתְּנוּ עֵינֵיהֶם בְּהִלָּל הַזֶּקֶן. וּכְשִׁמַּת, הִסְפִּידוּהוּ: "הִי חֲסִיד הִי עֲנִי תִלְמִידוֹ שֶׁל עוֹרָא".

ה. וְשׁוּב פַּעַם אַחֲרַת הָיוּ מְסַבִּין בַּעֲלִיָּה בִּיבְנָה, וַיִּצְאָת בֵּת קוֹל וְאָמְרָה: "יֵשׁ פָּאן אֶחָד שְׂרָאוּי שְׁתַּשְׁרָה שְׁכִינָה עָלָיו אֲלֵא שְׂאִין דּוֹרוֹ זְכָאֵי לְכָךְ", נִתְּנוּ עֵינֵיהֶם בְּשִׁמּוּאֵל הַקָּטָן, כְּשִׁמַּת, הִסְפִּידוּהוּ: "הִי עֲנִי הִי חֲסִיד תִּלְמִידוֹ שֶׁל הֵלֵל הַזֶּקֶן". וְאָף הוּא אָמַר בְּשַׁעַת מִיתָתוֹ: "שְׁמַעוּן וַיִּשְׁמַעְאֵל לְחַרְבָּא וְחַבְרוּהֵי לְקַטְלָא, וַיִּשְׂאֵר עִמָּא לְבִיזָא וַעֲקוּ סְגִיאִין עֲתִידִין לְמִיתֵי עַל עֲלָמָא". וְאָף עַל רַבִּי יְהוּדָה בֶּן כְּבָא בְּקִשׁוֹ לֵאמֹר כֵּן: "הִי עֲנִי הִי חֲסִיד תִּלְמִידוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הַקָּטָן", אֲלֵא שְׁנַטְרַפָּה הַשְּׁעָה – שְׂאִין מְסַפִּידִין הַרוּגֵי מַלְכוּת.

ו. יוֹחֲנָן כֹּהֵן גֹּדוֹל שְׁמַע דְּבָר מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים: "נִצְחִין טְלִיא דְּאֲזִילֵי לְאַגְחָא קִרְבָּא בְּאַנְטוֹכַת"², וְכָתְבוּ אוֹתָהּ הַשְּׁעָה וְאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְכִנְנוּ, וְאוֹתָהּ שְׁעָה הָיְתָה שְׁנַצְחָה. שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק שְׁמַע דְּבָר מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים: "בְּטִלַת עֲבִידְתָּא, דִּיאֵמַר סְנָאָה לְאִיתָאָה לְהִיכְלָא, וְנַהֲרַג גְּסַקְלָנוּס וּבְטִלוּ גְזוּרֵיתִי"³; וּבְלִשׁוֹן אֲרַמִּי שְׁמַע וְלֹא הִבִּינוּ.

¹ שְׁמַעוֹן וַיִּשְׁמַעְאֵל לְחַרְבַּא, וְחַבְרוּי לְחַרְבַּא, וַיִּשְׂאֵר

הַעַם לְבָזָה וְצָרוֹת רַבּוֹת עֲתִידוֹת לְבּוֹא עַל הָעוֹלָם.

² נִצְחִי הַיְלָדִים שְׁהִלְכוּ לְעַרְבָּ קִרְבַּא בְּאַנְטוֹכַת.

³ בְּטִלָּה הַעֲבֹדָה שְׁרָצָה הַשּׁוֹנָא לְהִבִּיא לְהִיכָל, וּמַת וְכו'.

ט. מעוררין - אלו הלוים שהיו עומדים על הדוכן, ואומרים (תהלים מד): "עורה למה תישן ה' וגו'. אמר להן רבי יוחנן בן זכאי: וכי יש שינה לפניו? והלא כבר נאמר (תהלים קכא): "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל", אלא כל זמן שישאר שרוין בצער ועובדי כוכבים בנחת ובשלוה, לכך נאמר: "עורה למה תישן ה'". נוקפין - אלו שהיו חובטין אותו במקלות בין קרניו בדרך שעושים לעבודת כוכבים. אמר להם רבן יוחנן בן זכאי: עד מתי אתם מאכילין נבלות למזבח? עמד והתקין להם טבעות בקרקע.

י. עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים בחלו של מועד, אף הוא גזר על הודאי ובטל את הדמאי, לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שאין מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד, ומעשר ראשון ומעשר שני - מקצתן מעשרין ומקצתן אין מעשרין. אמר להם: "בני! בואו ואמר לכם, כשם שתרומה גדולה יש בה עון מיתה - כך תרומת מעשר וטבל יש בה עון מיתה". עמד והתקין להם, הלוקח פרות מעם הארץ - מפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני, מעשר ראשון מפריש ממנו תרומת מעשר, ונותנה לכהן. ומעשר שני עולה ואכלה בירושלים, מעשר ראשון ומעשר עני - המוציא מחברו עליו הראיה.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק אַרְבָּעָה עָשָׂר

יד, א רבי יוחנן בן זכאי אומר: משרבו הרצחנים - בטלה עגלה ערופה, לפי שאינה באה אלא על הספק. משרבו הרצחנים בגלוי - בטלה עגלה ערופה. משרבו המנאפים - פסקו מי המרים, לפי שאין מי המרים באים אלא על הספק, עכשו כבר רבו הרואים בגלוי. משרבו בעלי הנאה - נתעונו הדינין ונתקלקלו המעשים ואין נח בעולם. משרבו רואי פנים בדין - בטל "לא תגורו", ופסק "לא תכירו", ופרקו על שמים ונתנו עליהם על

ז. כל זמן שהיה שמעון הצדיק קים, הנה נר מערבי תדיר, משמת, הלכו ומצאוהו שפכה, מכאן ואילך מוצאין אותה, פעמים ככה פעמים דלוק. כל זמן שהיה שמעון הצדיק קים - היתה מערכה תדירה, כשמסדרין אותה בשחרית היתה מתגברת והולכת כל היום כלו, והיו מקריבין עליה תמידין ומוספין ונסכיהן, ולא היו מוסיפין עליה אלא שני גזרי עצים עם תמיד של בין הערבים, כדי לקים מצות עשה, שנאמר (ויקרא ו): "ובער עליה הכהן" וכו'. משמת שמעון הצדיק - תשש כחה של מערכה, כשמסדרין אותה בשחרית לא היו נמנעין מלהוסיף עליה עצים כל היום כלו, כל זמן שהיה שמעון הצדיק קים - ברכה נכנסת בשתי לחם ובלחם הפנים, שתי הלחם מתחלקת בעצרת לכהנים, ולחם הפנים ברגל לכל המשמרות, יש מהן שאוכלין ושבעין ויש מהן שאוכלין ומותרים, ולא עלה ביד כל אחד ואחד אלא פזית. משמת שמעון הצדיק לא היתה ברכה נכנסת לא בשתי הלחם ולא בלחם הפנים. הצנועין מושכין ידיהן והגרגרנין חולקין ביניהם, ולא עלה ביד כל אחד ואחד אלא כפול. מעשה בכהן אחד מצפורי שנטל חלקו וחלק חברו, ואף על פי כן לא עלה בידו אלא כפול, והיו קורין אותו בן החמצן עד היום הזה.

ח. אותה שנה שמת בה שמעון הצדיק היה אומר: "בשנה הזו הוא מת!" אמרו לו: מנין אתה יודע? אמר להם: כל ימות הכפורים היה זקן ולובש בגדים לבנים ומתכסה לבנים - נכנס עמי ויצא עמי. שנה זו, נכנס עמי ולא יצא עמי. לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת. משמת שמעון הצדיק פסקו מלברך בשם⁴.

⁴ ספרים אחרים: 'נמנעו אחיו מלברך'

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק חֲמִשָּׁה עָשָׂר

א. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - בְּטַל שְׁמִיר וְנִפְתָּ צוֹפִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַה טִּיבוֹ שֶׁל שְׁמִיר זֶה? בְּרִיתוֹ כְּשֶׁעוֹרָה, מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרָא, וְאֵין כָּל דְּבָר קָשָׁה יְכוּל לַעֲמֹד בְּפָנָיו, בְּמַה מְשֻׁמְרִין אוֹתוֹ? כּוֹרְכִין אוֹתוֹ בְּסַפּוֹגִין שֶׁל צֶמֶר, וּמְנַיִחִין אוֹתוֹ בְּאֵיתָנֵי שֶׁל אָבֵר מְלֵאָה סָבִין שְׁעוֹרָה, וְכוּ בְּנֵה שְׁלֵמָה אֵת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - "וְהִבִּיתָ בְּהִבְנֹתוֹ אֲבָן אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנֶה" - הַדְּבָרִים כְּכַתְּבָן; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן? וְהֲלֹא כָּבֵר נֶאֱמַר: "כָּל אֱלֹהִים אֲבָנִים יִקְרוּת וְגו' מְגִירוֹת בְּמִגְרָה"?! אִם כֵּן מַה תְּלַמּוּד לוֹמַר "לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהִבְנֹתוֹ" - שְׁהִיָּה מְתַקֵּן מִבְּחוּץ וּמְכַנֵּס מִבְּפָנִים. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּאֲבָנֵי מִקְדָּשׁ, וְדְבָרֵי רַבִּי נַחֲמִיָּה בְּאֲבָנֵי בֵיתוֹ, וְנִתְּנִים אוֹתוֹ עַל גְּבֵי אֲבָנִים, עַל גְּבֵי קוֹרוֹת, וּמִתְּפַתְּחִים לְפָנָיו כְּלוּחֵי פִּנְקָס, וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׁנוֹתַנִּין אוֹתוֹ עַל גְּבֵי בְּרוֹל, הוּא בּוֹקֵעַ וְיוֹרֵד מִלְּפָנָיו, וְאֵין כָּל דְּבָר יְכוּל לַעֲמֹד בּוּ.

ב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: תַּדַּע שְׁנוֹתָאֲרוּ טְלָלִים, שְׁבָרָאוּנוּהָ, כְּשֶׁהָיָה טַל יוֹרֵד עַל גְּבֵי תַבָּן וְעַל גְּבֵי קֶשׁ - מְלַבִּין. שְׁנֵאָמַר (שְׁמוֹת טו): "וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דֶּק מְחֻסָּפִס"; וְעַכְשָׁו מְשַׁחֲרִי. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה כָּל עֵיר שֶׁהָיָה טְלָלִין מְרַבִּין מִחֲבֵרוֹתֶיהָ - הָיָה פְּרוּחָיָה מְרַבִּין. עַכְשָׁו - מִמְעַטִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, מִשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִיּוֹם שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - אֵין יוֹם שְׁאֵין בּוֹ קְלָלָה, וְלֹא יָרַד טַל לְבִרְכָה, וְנִטַּל טַעַם הַפְּרוּת, וְרֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן עוֹמֵד. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֵף נִטַּל שְׁמֵן הַפְּרוּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: טְהָרָה נִטְלָה אֵת הַטַּעַם וְאֵת הָרִיחַ, מִעֲשָׂרוֹת נִטְלָה שְׁמֵן דָּגָן. מִשְׁמַת רַבִּי אֱלִיעָזָר - בְּטַל כְּבוֹד הַתּוֹרָה. מִשְׁמַת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ - בְּטַלוּ אֲנָשֵׁי עֲצָה, וּפְסָקָה מִחֻשְׁבָּה מִיִּשְׂרָאֵל. מִשְׁמַת רַבִּי עֲקִיבָא - בְּטַלוּ זְרוּעוֹת הַתּוֹרָה, וּפְסָקוּ

בְּשָׂר וְדָם. מִשְׁרַבּוּ לוֹחֲשֵׁי לַחֲיִשׁוֹת בְּדִין - חֵרוֹן אֵף בְּיִשְׂרָאֵל וְנִסְתַּלְקָה הַשְּׂכִינְיָה, מִשׁוּם שְׁנֵאָמַר: "בְּקָרֵב אֱלֹקִים יִשְׁפֹּט". מִשְׁרַבּוּ "אֲחֵרֵי בְּצַעַם לְבָם הוֹלְדָן" - רַבּוּ "אוֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע". מִשְׁרַבּוּ "הָאוֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע" - רַבּוּ "הוּי הוּי" בְּיִשְׂרָאֵל. מִשְׁרַבּוּ מוֹשְׁכֵי הָרֶק - רַבּוּ הַיְהוּדִים, וְנִתְמַעְטוּ הַתְּלַמִּידִים, וְהַתּוֹרָה חִזְרָה עַל לוֹמְדֶיהָ. מִשְׁרַבּוּ הַיְהוּדִים - נִתְחַלּוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַנְשֵׂא לַיְהוּדִים, שְׁאֵין דּוֹרְנוּ רוּאָה אֵלָּא לְפָנִים. מִשְׁרַבּוּ מִטִּילֵי מְלֵאֵי עַל בְּעַלֵי בָתִּים - רַבָּה הַשְּׁחָד וְהַטִּית הַמְשַׁפֵּט וּפְסָקָה טוֹבָה וְהָיָה לְאֲחֹר וְלֹא לְפָנִים. וְעַלֵיהֶם נֶאֱמַר, כְּעַל בְּנֵי שְׁמוּאֵל (שְׁמוּאֵל א ח): "לֹא הִלְכּוּ בְּנֵיו בְּדַרְכֵיו" וְגו'. וְכִי לְקַחוּ שְׁחָד וּמְשַׁפֵּט הַטּוֹ? - רַבִּי מֵאִיר אָמַר: חֲלָקִים שְׁאֵלוּ בְּפִיָּהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מְלֵאֵי הַטִּילוּ עַל בְּעַלֵי בָתִּים. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: קָשָׁה יִתְרָה שֶׁל מַעֲשָׂר נָטְלוּ בְּזוּרַע. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: מִתּוֹת נָטְלוּ בְּזוּרַע. אֵף עַל פִּי שְׁלֵא קָלַל עָלֶי אֵת שְׁמוּאֵל אֵלָּא עַל תְּנַאֲי, רֵאָה הָאִידָן דְּבָקָה בּוּ. מִשְׁרַבּוּ מְקַבְּלֵי טוֹבְתָךְ וּמְחֻזְיָקֵי טוֹבְתָךְ - רַבּוּ אִישׁ הַיֶּשֶׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה, שְׁפָלִים הַגְּבֹהֵה וְגִבּוּהִים הַשְּׁפָלוּ, וּמְלַכּוֹתָא אֲזֵלָא וְנִוְלָה, מִשְׁרַבּוּ צָרִי עֵין וְטוֹרְפֵי טָרֶף - רַבּוּ מְאֻמְצֵי הַלֵב מְלַהֲלוֹת, וְעָבְרוּ עַל מַה שְׁכַתּוֹב בַּתּוֹרָה: "הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן" וְגו'. מִשְׁרַבּוּ נְטִיּוֹת הַגְּרוֹן מְסַקְרוֹת הָעֵינַיִם - רַבּוּ מִים הַמְרוֹם, אֵלָּא שְׁפָסְקוּ. מִשְׁרַבּוּ מְקַבְּלֵי מִתְּנוֹת - נִתְמַעְטוּ הַיָּמִים וְנִתְקַצְרוּ הַשָּׁנִים, דְּכַתִּיב: "וְשׁוֹנֵא מִתְּנוֹת יְחִיָּה". מִשְׁרַבּוּ זְחוּחֵי הַלֵב - רַבּוּ מִחֻלְקַת בְּיִשְׂרָאֵל, תְּלַמִּידֵי שְׁמַאי וְהֵלֵל שְׁלֵא שְׁמָשׁוּ כָּל צָרְפָן - רַבּוּ מִחֻלְקַת בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁנַעֲשֶׂה תּוֹרָה כְּשֵׁתֵי תּוֹרוֹת. מִשְׁרַבּוּ מְקַבְּלֵי צְדָקָה מְכוּתִים - הַתְּחִילוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְהִתְמַעְט וְיִשְׂרָאֵל לְהַתְרוֹמֵם, וְאֵין נוֹחַ בְּעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל.

וְהָיָה קָשָׁה מִבְּעַל זְמוּרָהּ. וּמִסְרוּהוּ לְקַטְרוֹן⁹ וּחִבְשׁוֹ, וְהָיָה קָשָׁה מִקַּטְרוֹן, וּמִסְרוּהוּ לְשִׁלְטוֹן וְהִטִּילוּ בְּקִמְיִן¹⁰. אִף יִשְׂרָאֵל – צָרוֹת – אַחֲרוֹנוֹת מִשְׁפָּחוֹת אֶת הָרָאוּשׁוֹנוֹת.

ד. בְּפִלְמוֹס שֶׁל אֶסְפִּינְיוֹס – גָּזְרוּ עַל עֲטֻרוֹת חֲתָנִים. וְאֵלוּ הֵן עֲטֻרוֹת חֲתָנִים, שֶׁל מֶלַח וְשֶׁל גְּפָרִית, אֲבָל שֶׁל וָרֵד וְשֶׁל הַדָּס – הַתִּירוֹ. בְּפִלְמוֹס שֶׁל טִיטוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטֻרוֹת כָּלוֹת, זֶה עִיר שֶׁל זֶהב, אֲבָל יוֹצֵא בְּגָפָה שֶׁל מֶלֶח, וְשֶׁלֹּא לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי יוֹנִית, הַתִּירוֹ לְהֵם לְבֵית רַבִּין גְּמִלְיָאֵל לְלַמֵּד בְּנֵיהֶם יוֹנִית מִפְּנֵי שֶׁהֵן קְרוֹבִין לְמַלְכוּת. וְשֶׁלֹּא לְסוּד אֶת בֵּיתוֹ בְּסִיד – בְּבִיצַת הַסִּיד, וְאִם עָרַב בּוֹ חוֹל אוֹ תָבֵן – מֵתָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם עָרַב בּוֹ חוֹל – הָרִי זֶה טְרַכְסִיד¹¹ וְאִסּוּר. אִם עָרַב בּוֹ תָבֵן – מֵתָר. פִּלְמוֹס הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ עַל חֶפֶת חֲתָנִים. אֵלוּ הֵן חֶפֶת חֲתָנִים – זְהוּרִית הַמְזֻהֶבֶת, אֲבָל עוֹשָׂה הוּא אַפִּיפִירוֹת¹², וְתוֹלָה בָּהּ כָּל מָה שִׁירְצָה, וְשֶׁלֹּא תִצָּא כָּלָה בְּאַפְרִיּוֹן בְּתוֹךְ הָעִיר, וְרַבּוֹתֵינוּ הַתִּירוּ שֶׁתִּצָּא בְּאַפְרִיּוֹן בְּתוֹךְ הָעִיר, אִף עַל פְּלִיטִין¹³ גִּזְר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים.

ה. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן אֱלִישֶׁע: מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דִּין הוּא שֶׁנִּגְזַר עַל עֲצָמָנוּ שֶׁלֹּא לֵאכּוֹל בִּשְׂרָר וְשֶׁלֹּא לְשִׁתּוֹת יַיִן, אֲלֵא שְׂאִין בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עַל הַעֲבֹר אֲלֵא אִם כֵּן רֹב הַעֲבֹר יְכוּלִין לַעֲמֹד בָּהּ. הוּא הָיָה אוֹמֵר: הוֹאִיל וְעוֹקְרִין אֶת הַתּוֹרָה

מְעִינֹת הַחֲכָמָה. מִשְׁמַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה – בְּטִלָּה עֲטֻרַת חֲכָמָה, שֶׁעֲטַרְתָּ חֲכָמִים עֲשָׂרָם. מִשְׁמַת בֶּן עֲזַאי – בְּטִלוּ הַשְּׂקָדָנִין. מִשְׁמַת בֶּן זוּמָא – בְּטִלוּ הַדְּרָשָׁנִין. מִשְׁמַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוּסָא – בְּטִלוּ אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה מִיִּשְׂרָאֵל. מִשְׁמַת אַבָּא יוֹסִי בֶּן קַטְיִנְתָּא "אִישׁ קַטְנְתָּא" – נִתְקַטְנָה חֲסִידוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ "אִישׁ קַטְנְתָּא"? – שֶׁהוּא מְקַטְנֵי הַחֲסִידִים. מִשְׁמַת רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל – בָּא גּוֹבְאֵי וְרַבּוֹ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי – נִכְפְּלוּ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי – בְּטִלָּה עֲנוּה וְיִרְאַת חֲטָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר: אֵין לָךְ כָּל צָרָה שְׂבָאָה עַל הַעֲבוּר, שְׂאִין בֵּית דִּין מִבְּטִלִין שְׁמַחָה כְּנִגְדָּה.

ג. מִשְׁבְּטִלָּה סְנֵהֲדֵרִין – בְּטִל שִׁיר בֵּית הַמִּשְׁתָּאוֹת. וְכִי מָה הֵיחָה סְנֵהֲדֵרִין מוֹעֵלֶת לְהֵן לְיִשְׂרָאֵל? אֲלֵא לַעֲנִין שְׁנֵאֲמַר (ויקרא כ): "וְאִם הָעָלַם יַעֲלִימוּ עִם הָאָרֶץ" וְגו'. בְּרָאוּשׁוֹנָה הֵיחָה אֵימַת סְנֵהֲדֵרִין עֲלֵיהֶן, וְלֹא הָיוּ אוֹמְרִין דְּבָרֵי נְבִלָּה בְּשִׁיר. אֲבָל עֲכָשׁוּ שְׂאִין אֵימַת סְנֵהֲדֵרִין עֲלֵיהֶן – הֵן אוֹמְרִין דְּבָרֵי נְבִלָּה בְּשִׁיר. בְּרָאוּשׁוֹנָה לֹא הָיוּ נִפְרָעִין אֲלֵא מֵאוֹתוֹ אִישׁ, עֲכָשׁוּ מִמֶּנּוּ וּמִקְרוֹבָיו, שְׁנֵאֲמַר (ויקרא כ): "וְשַׁמְתִּי אֲנִי אֶת פְּנֵי בְּאִישׁ הַהוּא וּבְכַמִּשְׁפָּחוֹתוֹ" וְגו'. מְשֻׁלוֹ מְשֻׁל לָמָּה הִדְבָּר דּוּמָה? לְאֶחָד שֶׁסָּרַח בְּעִיר, וּמִסְרוּהוּ לְרוֹצְעֵן⁶, וְרָצְעוּ, הָיָה קָשָׁה מִן הָרָצְעִין⁷, מִסְרוּ לְבַעַל זְמוּרָה⁸, וְחִבְטוּהוּ,

⁹ מי שישש בידו לקושרו ולתת ידיו ורגליו בכבלים.
¹⁰ תנור אש.
¹¹ החול מתדק את הסיד ועושה אותו חזק ומוב, ואף על פי שמשחיר קצת – אסור.
¹² אריגות שעושים מן הקנים ומן העצים.
¹³ שמן אפרסמון.

⁵ משלו את הצרות שבאות על ישראל מעת שהתרב בית מקדשנו ונלינו מארצנו – למה הדבר דומה?
⁶ למי שמכה ברצועה.
⁷ היה קשה ההטא מן הרוצעו, האיש שפרח היה קשה מן הרוצעו.
⁸ למי שמכה בשומים של ענפים רבים.

סֵדֵר נְזִיקִין

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פֶּרֶק ראשון

א,א¹⁴ כָּל שְׁחִבְתִּי בְשִׁמְרֹתוֹ חִבְתִּי בְנֻזְקוֹ - זֶה הַשּׁוֹר וְהַבּוֹר. הַכְּשָׁרְתִי בְּמִקְצַת נֻזְקוֹ כְּהִכָּשֵׁר כָּל נֻזְקוֹ - זֶה הַבּוֹר. חִבְתִּי בַתְּשִׁלוּמֵי נֻזְקוֹ - מִלְּמַד שֶׁהַבְּעֵלִים מְטַפְּלִין בַּנִּבְלָה. נִכְסִין שְׂאִין בְּהֵן מְעִילָה - פֶּרֶט לְשׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּגַח לְשׁוֹר שֶׁל הַקְּדָשׁ, וְשׁוֹר שֶׁל הַקְּדָשׁ שֶׁנֶּגַח לְשׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל. נִכְסִין שֶׁהֵן שֶׁל בְּנֵי בְרִית - פֶּרֶט לְשׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּגַח לְשׁוֹר שֶׁל כְּנַעֲנִי. נִכְסִין הַמֵּיתְדִין - פֶּרֶט לְנִכְסֵי הַפֶּקֶר. חוּץ מִרְשׁוֹת הַמֵּיתְדֵת לְמִזְיָק - פֶּרֶט לְשֶׁהִזִּיק שׁוֹר בְּרִשׁוֹתוֹ. וּרְשׁוֹת הַנֻּזֵק וְהַמִּזְיָק. וּכְשֶׁהִזִּיק חֵב הַמִּזְיָק - כְּגוֹן חֲצֵר הַשְּׁתַּפְּיִן וְהַבְּקָעָה. נִכְסִין הַמֵּיתְדִין - שֶׁהֵן חוּץ מִרְשׁוֹת הַמֵּיתְדֵת לְמִזְיָק. וּרְשׁוֹת הַנֻּזֵק וְהַמִּזְיָק. וְהַשּׁוֹמֵר חָנֵם וְהַשּׁוֹאֵל, נוֹשֵׂא שֶׁכָּר וְהַשּׁוֹכֵר, שֶׁהִזִּיק שׁוֹר בְּרִשׁוֹתוֹ - מוֹעֵד מְשֻׁלָּם נֻזֵק שְׁלָם, וְתָם מְשֻׁלָּם חֲצִי נֻזֵק. אֶחָד נֻזְקֵי אָדָם, וְאֶחָד נֻזְקֵי בְּהֵמָה - שְׁמִינֵן לָהֶם מִן הַעֲדִיּוּת, שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כב, ד): "מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב כְּרָמוֹ יִשְׁלָם."

א,ב¹⁵ שׁוֹם כְּסָף - אֵין אוֹמְרִים תִּצַּא פְּרָה בְּטִלִית, וְלֹא טִלִית בְּפָרָה. אֲלֹא שְׁמִין אוֹתָן כְּסָפִים. שְׁוֵה כְּסָף - מִלְּמַד: שְׂאִין בֵּית דִּין שְׁמִין אֲלֹא מְדַבֵּר שֵׁישׁ בּוֹ אַחֲרֵיכֵן. תַּפְּס הַנֻּזֵק בַּמְטַלְטְלִין - שְׁמִין לוֹ מִהֵן בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וְאֶפְלוּ מִן הִתּוֹמִים. וְהוּא - שֶׁתַּפְּס מַחֲיִים. בְּפָנֵי בֵּית דִּין - מִלְּמַד שְׂאִין חֵיב עַד שֶׁיַּעֲמַד בְּדִין. וְלֹא בְּבֵית דִּין הִדְיֹוֹטוֹת. עַל פִּי עַדִּים - מִלְּמַד: שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁהוּא קָנָס - אֵין מְשֻׁלָּם עַל פִּי עַצְמוֹ. בְּנֵי חוּרִין וּבְנֵי

מְבִינֹתֵינוּ, וְשֹׁלָא לְכַנֵּס לְשַׁבּוּעַ הַבֵּן, דִּין הוּא שְׁנִגְזֹר עַל עַצְמָנוּ שְׁלֹא לִישָׂא אִשָּׁה וּלְהוֹלִיד בְּנִים וּנְמַצָּא זֶרְעוֹ שֶׁל אֲבִרְהֵם אֲבִינוּ כְּלָה מֵאֲלִיּוֹ. אֲמָרוּ לוֹ: הִנֵּחַ לָהֶן לִישְׂרָאֵל מוֹטָב שֶׁיְהִיּוּ שׁוֹגְגִים וְאֵל יִהְיֶה מִזִּידִין. מִשְׁחָרֵב בֵּית הָאֲחֵרוֹן רַבּוּ פְּרוּשִׁין בְּיִשְׂרָאֵל - שְׁלֹא לֵאכֹל בֶּשֶׂר וְלִשָּׂא לְשִׁתּוֹת יַיִן, נִטְפֵּל לָהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אֲמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מָה אֵין אַתֶּם אוֹכְלִים בֶּשֶׂר וְאֵין אַתֶּם שׁוֹתִים יַיִן? אֲמָרוּ לוֹ: נֹאכַל בֶּשֶׂר? שֶׁבְּכָל יוֹם הִיָּה תְּמִיד קָרֵב עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח עֲכָשׁוּ בְּטַל! נִשְׁתָּה יַיִן שְׁמַנְסִכִים עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח וְעַתָּה בְּטַל! ? אֲמַר לָהֶם: אִם כֵּן, לָחֵם לֹא נֹאכַל - שֶׁכָּכֵר בְּטַלוּ מִנְחֹת וּשְׁתִּי הַלָּחֵם וְלָחֵם הַפְּנִים. מִים לֹא נִשְׁתָּה - שְׁמֵהֶן הִיוּ מְנַסְכִּין מִים בְּחַג. תְּאֵנִים וְעֻבְבִים - לֹא נֹאכַל שֶׁכָּכֵר בְּטַלוּ מִנְחֹת בַּעֲצָרָת! שְׁתַּקּוּ. אֲמַר לָהֶם: בְּנֵי! בּוֹאוּ וְאֲמַר לָכֶם: לְהִתְאַבֵּל יוֹתֵר מְדָאֵי - אֵי אֲפִשָׁר, וְשֹׁלָא לְהִתְאַבֵּל כָּלֵל - אֵי אֲפִשָׁר, אֲלֹא כִּךְ אֲמָרוּ חֲקָמִים: סָד אָדָם אֵת בֵּיתוֹ בְּסִיד וּמְשִׁיר דְּבַר מְעַט זָכֵר לִירוּשָׁלַיִם. עוֹשֶׂה אָדָם כָּל צְרוּכֵי הַסְּעוּדָה וּמְשִׁיר דְּבַר מְעַט זָכֵר לִירוּשָׁלַיִם. עוֹשֶׂה אִשָּׁה כָּל תְּכֻשִׁיטָּהּ וּמְשִׁירָה דְּבַר מְעַט זָכֵר לִירוּשָׁלַיִם, שְׁנֶאֱמַר (תְּהִלִּים קלח): "אִם אֲשַׁכַּחְךָ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִדְבַּק לְשׁוֹנֵי לַחֲכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִי" וְגו'. וְכָל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה - שְׁמַחִים עִמָּה לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֶאֱמַר (ישעיה סו): "שְׂמַחוּ אֵת יְרוּשָׁלַיִם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אוֹהֲבֶיהָ" וְגו'.

סֵלִיק סֵדֵר נְשִׁים בְּסִייעָתָא דְשְׁמִיא

¹⁴ הִלְכָה זֶה בְּנוּיָה עַל פִּי מִשְׁנֵה בְּפֶרֶק ראשון דְּבָבָא קָמָא מִשְׁנֵה ב', וְכַאֵן הוֹלֵךְ וּמְפָרְשָׁה פִּסְקָה וּפְסָקָה, כָּל דְּבַר שֶׁכְּתוּב שָׁם - כּוֹה עֲנִינּוּ.
¹⁵ עַל פִּי מִשְׁנֵה ג' שָׁם.

בְּרִית - יֵצְאוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְעַבְדִּים, וּפְסוּלֵי עֲדוּת. נִשְׁלָם בְּכָל־לַחֲזוֹק - אִף עַל פִּי שְׂלֵא דְבַר הַכְּתוּב אֲלֵא בְּאִישׁ, סוֹפְנוּ לְרַבּוֹת אֶת הָאִשָּׁה, הַנּוֹזֵק וְהַמְזִיק בְּתַשְׁלוּמֵינִי לְשֵׁלָם חֲצִי נֶזֶק.

א,ג חֲמִשָּׁה תַּמִּין וְחֲמִשָּׁה מוֹעֲדֵין - אִף הַצְּבוּעַ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: אִף הַנּוֹחֵשׁ. בְּמָה דְכָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵן שְׂבָאוּ מִן הַמַּדְבָּר, אֲבָל אִם הָיוּ מְרוּס¹⁶, מוֹעֵד - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם, תָּם - מִשְׁלָם חֲצִי נֶזֶק. וְהַנּוֹחֵשׁ - בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף מוֹעֵד לְשֵׁלָם. הַבְּהֵמָה אֵינָה מוֹעֲדָת לֹא לְגַח וְלֹא לְגוֹף וְלֹא לְשׁוֹךְ וְלֹא לְרִבֵּץ וְלֹא לְבַעַט - עַל כֵּלָן מִשְׁלָמַת חֲצִי נֶזֶק, בֵּין בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד וּבֵין בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - ¹⁷וְנִתְּנוּ צְרוּרוֹת מִתַּחַת רִגְלֶיהָ וְנִפְלַע עַל הַכְּלִי וּשְׁכַרְתּוּ - מִשְׁלָמַת חֲצִי נֶזֶק. הֵיתָה מְהֻלְכֶת כְּדוֹכָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְדָרְסָה עַל הַכְּלִי וּשְׁכַרְתּוּ, וְנִתְּנוּ הַיַּמְנוּ הָרָס וְשֹׁבֵר כְּלֵי אַחֵר: עַל הָרֵאשׁוֹן - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם. וְעַל הָאֲחֵרוֹן - מִשְׁלָם חֲצִי נֶזֶק.

א,ד בְּהֵמָה שְׁנֹכְנֶסָה מֵאֲלֵיהָ לְרִשׁוֹת הַיְחִיד, וְהִזִּיקָה בַּיָּדָה, וּבְרִגְלָהּ, וּבְקַרְנָהּ, וּבְעַל שְׁעָלֶיהָ, וּבְמִשׁוּי שְׁעַל גְּבֵהָ, וּבְעִגְלָהּ כְּשֶׁהִיא מוֹשֶׁכֶת - מִשְׁלָמַת נֶזֶק שְׁלָם. וְהַמְזִיק בְּכַרְמְלִית - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם. בְּהֵמָה שֶׁהִיתָה מְהֻלְכֶת כְּדוֹכָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, נִפְלָה לְגִנָּה וְנִהְיִית - מִשְׁלָמַת מַה שְׁנִהְיִית. מִצַּד הַרְחֵבָה וּמִתּוֹךְ הַחֲנוּת - מִשְׁלָמַת מַה שְׁנִהְיִית. כִּיצַד מִשְׁלָמַת מַה שְׁנִהְיִית? אֲמַרְדִּין כְּמָה אָדָם רוֹצֵה לְהַאֲכִיל אֶת בְּהֵמָתוֹ מַה שְׁאֲכָלָה הִיא, אֵינּוּ רְאוּי לְהַאֲכִילָהּ¹⁸, לְפִיכֵךְ אִם אֲכָלָה חֲטִיַן

הָרֵאוּיוֹת לָהּ - הָרִי זֶה פְּטוּרָה. שְׁנֵתָה וְאֲכָלָה - מִשְׁלָמַת מַה שֶׁהִזִּיקָה. כִּיצַד שְׁנֵתָה וְאֲכָלָה? הֵיתָה קָפְתוֹ מִפְּשַׁלְתָּ לְאַחֲוָיו בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים. פְּשֻטָּה פָּרָה פִּיהָ לְתוֹכָהּ וְאֲכָלָה - מִשְׁלָמַת מַה שֶׁהִזִּיקָה. מִשְׁאוּי שְׁנֵתָה עַל פֶּתַח הַחֲנוּת, חֲצִיו בְּפָנִים וְחֲצִיו בַּחוּץ, פְּשֻטָּה פָּרָה פִּיהָ לְתוֹכוֹ וְאֲכָלָה - הָרִי זֶה פְּטוּרָה.

א,ה בְּהֵמָה שְׁאֲכָלָה אוֹכְלִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ, וְשִׁתְתָה מִשְׁקִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ. וְכֵן חֲצִיהָ שְׁאֲכָלָה אוֹכְלִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ, וְשִׁתְתָה מִשְׁקִין שְׂאִין רְאוּיִין לָהּ. טְרַפָּה אֶת הַבְּהֵמָה וְאֲכָלָה אֶת הַבֶּשֶׂר, חֲמוֹר שְׂאֲכָל כְּרִשִׁינִין, פָּרָה שְׁאֲכָלָה שְׁעוּרִין, חֲזִיר שְׂאֲכָל חֲתִיכוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר, כֶּלֶב שֶׁלְקָלַק אֶת הַשֶּׁמֶן - מִשְׁלָמִין נֶזֶק שְׁלָם.

ב,המָה - מוֹעֲדָת לִילֵךְ כְּדוֹכָה לְשֹׁבֵר, לְמַעַךְ אֶת הָאָדָם וְאֶת הַפְּרוֹת וְאֶת הַכְּלִים, בֵּין שְׁהִזִּיקָה בְּרִגְלָהּ בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכָה, וּבְגוֹפָהּ בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכָה. חֲמוֹר - בְּמִשְׁאוֹ שְׁעָלִיו בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכוֹ. סוּמְכוּס אָמַר: חֲזִיר שֶׁהִיא נוֹבֵר וְהִזִּיק בַּחוּטְמוֹ - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם.

א,ו אֲרַבְעָה כְּלָלִים הֵיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר בְּנִזְקֵין: כָּל מְקוֹם שִׁישׁ רִשׁוֹת לְנֶזֶק וְלֹא לְמִזִּיק - חֵיב בְּנֶזֶק שְׁלָם. לְמִזִּיק וְלֹא לְנֶזֶק - פְּטוּר מִן הַכֹּל. לְזֶה וְלְזֶה, כְּגוֹן חֲצֵר הַשְּׁתַּפִּין וְהַבְּקָעָה, עַל הַשֵּׁן וְעַל הַרְגֵל - פְּטוּר. עַל נְגִיחָה, וְעַל נְגִיפָה, עַל נְשִׁיכָה, וְעַל רְבִיצָה, וְעַל בְּעִיטָה: מוֹעֵד - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם. וְתָם - מִשְׁלָם חֲצִי נֶזֶק.

כָּל מְקוֹם שְׂאִין רִשׁוֹת לֹא לְזֶה וְלֹא לְזֶה, כְּגוֹן חֲצֵר שְׂאִינָה שֶׁל שְׁנֵינָם, עַל הַשֵּׁן וְעַל הַרְגֵל - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם. עַל נְגִיחָה, וְעַל נְגִיפָה, עַל נְשִׁיכָה, וְעַל רְבִיצָה, וְעַל בְּעִיטָה. מוֹעֵד - מִשְׁלָם נֶזֶק שְׁלָם. וְתָם - מִשְׁלָם חֲצִי נֶזֶק. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִים: רַבִּי

¹⁶ שְׁנִדְלָם בְּבִיתוֹ וְהֵאֲכִילָם מִיָּדוֹ.

¹⁷ זֶה הַמִּשְׁךָ לְמַלִּים "וְלֹא לְבַעַט", וּבְדָבְרֵי הַמִּשְׁנָה בְּתַחֲלַת פִּיצַד הַרְגֵל: הֵיתָה מְכַבֵּשֶׁת אוֹ שְׁהִיו צְרוּרוֹת מְנַתְּוִין תַּחַת רִגְלֶיהָ.

¹⁸ הוּא פַעַל הַבְּהֵמָה אֵינּוּ דְרָכּוֹ וְרָגְלֵי הַהֲאֲכִיל לְבְהֵמָתוֹ שְׁעוּרִים, מְכָל מְקוֹם אוֹמְדִים בְּאָדָם אַחֵר

שְׁרִיגִיל לְהַאֲכִיל לְבְהֵמָתוֹ שְׁעוּרִים, כְּשֶׁהוּא מוֹצֵאֵם בְּזוֹל.

טרפון היה אומר: על הכל משלם נזק שלם. וחכמים אומרים: על השן ועל הרגל – משלם נזק שלם. על נגיחה, ועל נגיפה, על נשיכה, ועל רביצה, ועל בעיטה. מועד – משלם נזק שלם. ותם – משלם חצי נזק.

אז, שור המזיק ברשות הנזק? כיצד? נגח, נגף, נשך, רבץ, בעט. רבי מאיר אומר: משלם נזק שלם. וחכמים אומרים: על השן ועל הרגל – משלם נזק שלם. על נגיחה, ועל נגיפה, על נשיכה, ועל רביצה, ועל בעיטה, מועד – משלם נזק שלם. ותם – משלם חצי נזק.

מסכת בבא קמא פרק שני

בא תרנגולין שהדסו¹⁹ את העסה ואת הפרות, או שנקרו²⁰ – משלמין חצי נזק. העלו עפר על גבי עסה ועל גבי פרות – משלמין חצי נזק. היו מחטטין בחבלו של דלי, נפל ונשבר – משלם נזק שלם. נפל ונשבר ושבר כלי אחר, על הראשון – משלמין נזק שלם, ועל האחרון – משלמין חצי נזק. תרנגולין שירדו לגנה, ושברו את החליפין²¹, וקטמו את הירק²² – משלמין נזק שלם. סומכוס אומר: על הקיטום – נזק שלם. ועל השבור – חצי נזק. תרנגול שיהיה פורח ממקום למקום והזיק בגופו – משלם נזק שלם. ברוח שבכנפיו – חצי נזק. סומכוס אומר: נזק שלם. הכלב והגדי שנפלו – הרי אלו פטורין. קפצו והזיקו – הרי אלו חייבין. אבל אדם שקפץ, בין מלמעלה בין מלמטה, והזיק – הרי זה חייב. נפל על גבי חברו והזיק, התחתון בעליון

והעליון בתחתון – התחתון פטור. ואם אמר לו 'קבלני'²³ שניהן אחראין זה לזה.

בב איזהו תם ואיזהו מועד? מועד – שהעידו בו שלשה פעמים. ותם – שהיו התניקות מממששין בו בין קרניו. נעשה תם בן יומו ונעשה מועד בן יומו. צהבין²⁴ הבקר שלשה פעמים זה אחר זה, אפלו ביום אחד – הרי זה תם. ודרף שלש רדיפות זו אחר זו, אפלו ביום אחד – הרי זה מועד; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מועד – שהעידו בו שלשה ימים זה אחר זה, ותם – שהחזיר בו שלשה ימים זה אחר זה.

בג לעולם אין נעשה שור מועד עד שיעדוהו בפני בעלים ובפני בית דין, העידוהו בפני בעלים ולא בפני בית דין, בפני בית דין ולא בפני בעלים – אין נעשה שור המועד עד שיעדוהו בפני בעלים ובפני בית דין. העידוהו בפני שנים יום הראשון, בפני שנים יום השני, בפני שנים יום השלישי – הרי אלו שלש עדיות, והן עדות אחת. נמצאת כת הראשונה זוממת – הרי יום אחד פטור מלשלם. שניה זוממת – שני ימים פטור מלשלם. שלישית זוממת – הרי שלשתן זוממין. הוא פטור והן חייבין, ועל זה נאמר (דברים יט, ט): "ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו".

בד נשברו כדו וצלוחותיו ברשות הרבים, ובא אחר והזק בהן – הרי זה חייב. רבי יהודה פטר, שאין שמירתן עליו. מודה רבי יהודה לחכמים, במניח אכנו וצלוחותיו ברשות הרבים, ובא אחר והזק בהן – שהוא חייב, מפני ששמירתו עליו. ומודים חכמים לרבי יהודה, במניח קנקנים בראש הגג

¹⁹ שִׁחְפוּ בְרַגְלֵיהֶם.

²⁰ שִׁנְקְרוּ בְּדֵרֶטְמוּמֵיהֶם, אֵת הָעֵסָה וְאֵת הַפְּרוֹת וְטַנְפוּם.

²¹ הַשֶּׁרָשִׁים שֶׁנִּשְׂאָרוּ בְּקִרְקַע וְצִמְחוּ בַשְּׂנִית.

²² כִּשְׁחָפוּ הַתְּרַנְגוּלִים בְּאֶרְץ בְּרַגְלֵיהֶם בְּדָרְכָם – הֵעִלוּ עֵפֶר עַל הַיֶּרֶק וְהַפְּסִידוּהוּ.

²³ אִם אָמַר הָעֵלְיוֹן לְתַחְתּוֹן קַבְּלָנִי – הֵינּוּ שְׂאֵמֶר לֹא נִטָּה הַצֵּדָה וְהַנֶּחַח לִי מִקוּם לְקַפֵּץ עָלָיו.

²⁴ כִּנֵּי אָדָם שֶׁהָיוּ מְכַעְסִים אֵת הַבָּקָר זֶה עַל זֶה.

לנגבן, ונפלו ונשברו, ובא אחר והזיק בהן - שהוא פטור, מפני שאין שמירתן עליו.

ב,ה הניח אבנו ומשאו ברשות הרבים, אמרו לו: "פניה אותן". אמר להם: "אי אפשי בהן" - כל הקדם בהן זכה. ואם בא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. נפלה כתלו לרשות הרבים, אמרו לו: "פניה אותן". ואמר: "אי אפשי בהן" - כל הקדם בהן זכה בהן. ואם בא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. המפריח גדרו בקוצין ובצורות לרשות הרבים, ובא אחר והזיק בהן - הרי זה פטור. נפלו, ובא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. בנאן כדרכו - פטור עד שיתנו לו זמן. נתנו לו ונפלו בתוך זמן - פטור. לאחר זמן - הרי זה חייב. וכמה הוא זמן? אין פחות משלשים יום.

ב,ו המצינע קוצים וזכוכית בתוך פתלו של חברו, ובא בעל הפתל וסתרו, ובא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. חסידים הראשונים היו מוציין אותו לתוך שדות עצמן, ומעמיקין להן שלשה טפחים, כדי שלא תעלם המחרשה. היה בא בקפה של תבן, ובא חבילה של קוצים ברשות הרבים, ובא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. רבי יהודה פוטר, שלא נתנו ערי ישראל אלא לכהן.²⁵ כגון אלו הפותחין ביביהן מערותיהן ברשות הרבים בימות החמה - שאין להן רשות, בימות הגשמים אף על פי שיש להן רשות, ובא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. המוציא תבנו וקשו לרשות הרבים לזבלים, ובא אחר והזיק בהן - הרי זה חייב. וכל הקדם בהן - זכה. החופר את הגלל לזכות בה ברשות הרבים, ובא אחר והזיק בה - הרי זה חייב, ואסורה משום גזל. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל המקלקלין ברשות הרבים מתרין משום גזל.

הראשון - משלם לשני, והשני - לשלישי. ואם מחמת הראשון נפלו כלם - הראשון משלם על ידי כלן. וחייבין על נזקי אדם, ופטורין על נזקי כלים. לפיכך אם הזהירו זה את זה - הרי אלו פטורין.

חמרין שהיו מהלכין זה אחר זה, נתקל הראשון ונפל, בא חברו ונתקל בו ונפל, ובא חברו ונתקל בו, ונפל, אפלו מאה - כלן פטורין. הראשון - משלם לשני, והשני - לשלישי. ואם מחמת הראשון נפלו כלם - הראשון משלם על ידי כלם, שחייב על נזקי אדם ופטור על נזקי בהמה, לפיכך אם הזיקו זה את זה - כלן פטורין.

שור שדחף את חברו וחברו את חברו - הראשון משלם לשני, והשני לשלישי. ואם מחמת הראשון נפלו - הראשון משלם על ידי כלם, ואפלו הן מאה - כלן פטורין.

ב,ח חמשה שישבו על גבי ספסל ונשבר - כלן חייבין לשלם. ואם מחמת האחרון נשבר - האחרון משלם על ידי כלם. חמורין שרגליו של אחד מהן רעות - אין רשאיין לעבור עליו. נפל - רשאיין לעבור עליו. היה אחד מהן טעון, ואחד מהן רכוב - מעבירין את הטעון מפני הרכוב. אחד טעון ואחד ריקן - מעבירין את הריקן מפני הטעון. אחד רכוב ואחד ריקן - מעבירין את הריקן מפני הרכוב. היו שניהם טעונין, שניהן רכובין, שניהן ריקנין - עושין פשרה ביניהן. וכן שתי ספינות שהיו באות זו כנגד זו, אחת פרוקה ואחת טעונה - מעבירין את הפרוקה מפני הטעונה. שתיהן פרוקות ושתיהן טעונות - עושות פשרה ביניהן.

ב,ט שנים שהיו מהלכין ברשות הרבים, אחד רץ ואחד מהלך, שניהן רצין, שניהן מהלכין, שניהם ממשמשין, והזיקו זה את זה - שניהן פטורין, שלזה רשות להלך - חייב מפני ששנה. ומודה איסי הבבלי, שאם היה ערב שבת עם חשכה - פטור.

ב,ז קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה, נתקל הראשון ונפל, בא חברו ונתקל בו ונפל,

²⁵ מילתא באנפי נפשה היא.

בִּי מִסְקְלִין דְּרַךְ רִשּׁוֹת הַרְבִּים; דְּכַרְבִּי רַבִּי הוֹשַׁע. רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: כִּשֶׁם שְׂאִין לֹא רִשּׁוֹת לְקַלְקַל – כִּךְ לֹא יִסְקַל. אִם סָקַל – יוֹצִיא לֵים אוֹ לְנֶהֱרָ, אוֹ לְמִקְוֹת הַטְּרָשִׁים. וְהַמְּסַקֵּל נוֹטֵל אַבֵּן מִן הָאֲמֻצָּע וְנוֹתֵן לְצַדִּיקִים. וְאִם בָּא אַחֵר וְהִזִּק בְּהֵן – הָרִי זֶה חֵיב. אֲפֹּי עַל פִּי שְׂאֲמָרוֹ²⁶, הָרִי הוּא כְּמִסְקֵל מִלְפָּנַי בְּהֵמָה וְנוֹתֵן לְפָנַי אָדָם, מִלְפָּנַי הָרוֹאִים וְנוֹתֵן לְפָנַי הַסּוּמִין, שְׂדֵרֶךְ בְּהֵמָה לְהֵלֶךְ בְּאֲמֻצָּע, וּבְנֵי אָדָם מְצַדְדִין. דְּרַךְ הָרוֹאִין לְהֵלֶךְ בְּאֲמֻצָּע, וְהַסּוּמִין מִן הַצַּדִּיקִים. הַמְּסַקֵּל נוֹטֵל מִתּוֹךְ שְׂדֵהוּ וְנוֹתֵן לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְכֹא אַחֵר וְהִזִּק בְּהֵן – הָרִי זֶה חֵיב, אֲפֹּי עַל פִּי שְׂאֲמָרוֹ 'הָרִי הוּא כְּמִסְקֵל מִתּוֹךְ שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ שְׁלוֹ'.

מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שֶׁהִיָּה מִסְקֵל מִתּוֹךְ שְׂדֵהוּ וְנוֹתֵן לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, הִיָּה חֲסִיד אֶחָד רוֹדְפוֹ, אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה אַתָּה מִסְקֵל מִתּוֹךְ שְׂאִינוֹ שְׁלֶךְ, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ שְׁלֶךְ? שְׂחַק עָלָיו. לְאַחַר זֶמֶן, נִצְטַרְךְ אוֹתוֹ הָאִישׁ וַיִּמְכַר אֶת שְׂדֵהוּ, וְהִיָּה מְהַלֵּךְ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, וְנִתְקַל. אָמַר: לֹא לְחִנָּם אָמַר לִי אוֹתוֹ חֲסִיד: 'הָרִי אֶת מִסְקֵל מִתּוֹךְ שְׂאִינוֹ שְׁלֶךְ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ שְׁלֶךְ'.

מִסְכַּת בְּבֹא קָמָא פְּרָק שְׁלִישִׁי

ג, א שור שהזיק, שהיה מועד בקרנו, ותם בשנו. וחבל בזה ובזה. תם – משלם חצי נזק מגופו. מועד – משלם נזק שלם מן העליה. אין שם עליה, תם – משלם חצי נזק מגופו. מועד – יוציא ויבקש לעליה. כלל אמרו בנזקין: הרג את שורו וקרע את כסותו, וקוצץ נטיעותיו, לא יאמר: "טול את הנבלה ותן לי את הפרה", "טול את הקרעים ותן לי את הטלית", "טול את הקצצין ותן לי את הנטיעות", אלא שמין אותן כמה הן יפין עד שלא הזקו, וכמה הן

יפין משהזקו, לפיכך הן משלמין. רבי עקיבה אומר: אף התם שחבל באדם – משלם במותר נזק שלם, שנאמר (שמות כא, לא): "כמשפט הזה יעשה לו", יכול ישלם מן העליה? תלמוד לומר "יעשה" – מגופו הוא משלם, ואין משלם מן העליה.

ג, ב שור שנה מנה שנגח שור שוה מאתים, ואין הנבלה יפה כלום – נוטל את שורו. מת או הכחיש – אין לו אלא שור. שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבלה יפה חמשים זוז – זה נוטל חצי החי וחצי המת, וזה נוטל החצי החי וחצי המת, שנאמר (שמות כא, לה): "ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצו"; דברי רבי יהודה. אמר לו רבי מאיר: לא בזה דברה תורה! אלא בזמן שאין הנבלה יפה כלום. הא מה תלמוד לומר "וגם את המת יחצו"? – יחצו דמי מיתה ביניהם.

ג, ג יש חיב על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחקמורו, ופטור על נזקי עצמו ועל נזקי שורו. כיצד חיב על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחקמורו? הזיק ברשות היחיד – חיב. שורו וחקמורו – חיבים. הזיק במתכונן – חיב. שורו וחקמורו – חיבים. הדליק גדישו של חברו ביום הכפורים – חיב. שורו וחקמורו – חיבין. כיצד פטור מלשלם על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחקמורו? הזיק ברשות הרבים, בדרך הלוכו – פטור. שורו וחקמורו – פטורין. המת בלא מתכונן – פטור. שורו וחקמורו – פטורין. חבל בהקדש בגר ועבד משחרר – פטור. שורו וחקמורו – פטורין, ופטור על נזקי עבדו ואמתו.

ג, ד כיצד משלם במותר חצי נזק? שור שוה מנה שנגח שור שוה מאתים, הכחישו חמשים זוז, חזר האחרון הכחישו, שלשה של זזהב – האחרון משלם לראשון חצי דינר זזהב. שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים, וחבל בו חמשים זוז, חזר האחרון והכחישו, השביח הנזק, היה יפה

²⁶ הינו "הואיל ואמרו", בין שאמרו בו, הרי הוא חיב בתשלומים.

אַרְבַּע מֵאוֹת זוֹז, שְׁאֵלְמֵלֵא לֹא הִזְיָקוּ הָיָה יָפָה שְׁמֵנָה מֵאוֹת זוֹז, עַד שְׁלֵא עֲמַד בְּבֵית דִּין. הַשְּׁבִיחַ הַמְזִיק, אִם עַד שְׁלֵא עֲמַד בְּדִין הַשְּׁבִיחַ - אֵין לוֹ אֵלֶּא כְּשַׁעַת נִזְקוֹ. הַכְּחִישׁ - אֵין לוֹ אֵלֶּא כְּשַׁעַת עֲמִידַתוֹ בְּבֵית דִּין. אִם מְשַׁעֲמַד בְּבֵית דִּין הַשְּׁבִיחַ - אֵין לוֹ אֵלֶּא כְּשַׁעַת עֲמִידַתוֹ בְּבֵית דִּין. הֶרֶג שׁוֹרוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ, הוֹקֵרָה בְּהֵמָתוֹ אוֹ שְׁהוֹזְלָה, הַדְּלִיק גְּדִישׁ שֶׁל חֶבְרוֹ וְהוֹקֵרָה תְּבוּאָה, אוֹ שְׁהוֹזְלָה, בֵּין מְשַׁעֲמַד בְּבֵית דִּין וּבֵין עַד שְׁלֵא עֲמַד בְּבֵית דִּין - אֵין לוֹ אֵלֶּא כְּשַׁעַת נִזְקוֹ.

ג, ה שור שהיה רודף אחר חברו, והפך הנרדף וחבל בו, או שחבלו בו אחרים - הרי אלו פטורין. הַזֶּק הַרֹדֵף בַּנְּרֹדֵף - פְּטוּר. נֶרֶדֶף בְּרֹדֶף - חֵיֵב. שׁוֹר שְׁעָלָה עַל גְּבִי חֶבְרוֹ, וּבֹא בַעַל הַתַּחְתּוֹן וְשִׁמְטוֹ, אוֹ שְׁשִׁמְט אֶת עַצְמוֹ, וְנָפַל וּמַת - פְּטוּר. דְּחָאוּ וְנָפַל וּמַת - חֵיֵב.

גו, ג שור שהיה רועה, ויצא שור אחר אחריו, נמצא הרועה זה שמת, אפלו זה מנוגח וזה מועד לנגיחה, זה מנושף וזה מועד לנשיכה - פטור. רבי אחא אומר: גמל שהיה אחר בין הגמלים, ונמצא שם גמל מת - חיב, בידוע שזה המיתו. יצאו שני שורים אחרים, ספק שהן המיתוהו, ספק ממקום אחר מת - הרי אלו פטורין. אִם בִּידוּעַ שְׁהֵן הַמִּיתוּהוּ - הָרִי אֵלֶּו מְשַׁלְמִין בְּקָטָן וְלֹא בְּגָדוֹל, בְּתָם וְלֹא בְּמוּעֵד. שְׁנֵי שׁוֹרִים שְׁהִיוּ רוּעִים, וַיֵּצְאוּ שְׁנֵי שׁוֹרִים אַחֲרֵיהֶם, נִמְצְאוּ הַרוּעִים הֵלְלוּ מֵתִים, סָפֵק שְׁהֶם הַמִּיתוּם, סָפֵק מִמְּקוֹם אַחַר מֵתוֹ - הָרִי אֵלֶּו פְּטוּרִין. וְאִם בִּידוּעַ שְׁהֶם הַמִּיתוּם - הָרִי אֵלֶּו מְשַׁלְמִין בְּקָטָן וְלֹא בְּגָדוֹל, בְּתָם וְלֹא בְּמוּעֵד. וְאִם בִּידוּעַ שְׁהַשְּׁחוֹרִין הַמִּיתוּ אֶת הַלְּבָנִים, וְהָיוּ שָׁם אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, אֶחָד תָּם וְאֶחָד מוּעֵד - הָרִי אֵלֶּו מְשַׁלְמִין לְגָדוֹל. וְלִקְטָן לְגָדוֹל מִן הַקָּטָן, וְלִקְטָן מִן הַגָּדוֹל, לְגָדוֹל מִן הַתָּם וְלִקְטָן מִן הַמוּעֵד. הָיוּ הַנּוֹזְקִין שֶׁל שְׁנַיִם, וְהַמְזִיקִין שֶׁל אֶחָד, סָפֵק שְׁהֵן הַמִּיתוּם,

ספק ממקום אחר מתו - הרי אלו פטורין. וְאִם בִּידוּעַ שְׁהֵן הַמִּיתוּם - הָרִי אֵלֶּו מְשַׁלְמִין, בְּקָטָן וְלֹא בְּגָדוֹל, בְּתָם וְלֹא בְּמוּעֵד. וְאִם בִּידוּעַ שְׁהַשְּׁחוֹרִים הַמִּיתוּ אֶת הַלְּבָנִים, וְהָיוּ שָׁם אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, אֶחָד תָּם וְאֶחָד מוּעֵד - הָרִי אֵלֶּו מְשַׁלְמִין לְגָדוֹל וְלִקְטָן, לְגָדוֹל מִן הַקָּטָן, וְלִקְטָן מִן הַגָּדוֹל, לְגָדוֹל מִן הַתָּם, וְלִקְטָן מִן הַמוּעֵד. וְהַנּוֹזְקִין מְשַׁמְנִין בִּינֵיהֶם - זֶה נוֹטֵל לְפִי שְׁלוֹ, וְזֶה נוֹטֵל לְפִי שְׁלוֹ.

היו המזיקין של שנים, והנוזקין של אחד, אף על פי שבידוע שהשחורים המיתו את הלבנים - הרי אלו פטורין, שזה אומר לו: "שֶׁלְּךָ הַמִּית". וְזֶה אוֹמֵר: "שֶׁלְּךָ הַמִּית". אִם בִּידוּעַ שְׁשְׁנַיִם הַמִּיתוּ אֶת הַשְּׁנַיִם, הָיוּ שָׁם אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, אֶחָד תָּם וְאֶחָד מוּעֵד - הָרִי אֵלֶּו מְשַׁלְמִין לְגָדוֹל וְלִקְטָן, לְגָדוֹל מִן הַקָּטָן וְלִקְטָן מִן הַגָּדוֹל, לְגָדוֹל מִן הַתָּם וְלִקְטָן מִן הַמוּעֵד, וְהַמְזִיקִין מְשַׁמְנִין בִּינֵיהֶם, זֶה נוֹתֵן לְפִי שְׁלוֹ, וְזֶה נוֹתֵן לְפִי שְׁלוֹ.

היו המזיקין של שנים והנוזקים של שנים, אף על פי שידוע שהשחורים המיתו את הלבנים - הרי אלו פטורים, שזה אומר: "שֶׁלְּךָ הַמִּית". וְזֶה אוֹמֵר לוֹ: "שֶׁלְּךָ הַמִּית", וְאִם בִּידוּעַ שְׁהַשְּׁנַיִם הַמִּיתוּ אֶת הַשְּׁנַיִם, בְּזִמְן שְׁפָלָן בְּאֵין לְבֵית דִּין - פְּטוּרִין, אֵין כָּלָן בְּאֵין לְבֵית דִּין - חֵיֵבִין. שְׁנַיִם שְׁזָרְקוּ שְׁנֵי אֲבָנִים, וְשָׁכְרוּ שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, אַחַת שֶׁל יַיִן וְאַחַת שֶׁל שֶׁמֶן, זֶה אוֹמֵר: "אֶת שֶׁל יַיִן". וְזֶה אוֹמֵר: "אֶת שֶׁל שֶׁמֶן" - מְשַׁלְמִין אֶת שֶׁל יַיִן. אַחַת מְלֵאָה וְאַחַת רִיקָנִית, זֶה אוֹמֵר: "אֶת הַרְּקִנִית". וְזֶה אוֹמֵר: "אֶת הַמְּלֵאָה" - מְשַׁלְמִין אֶת הַרְּקִנִית. שָׁכְרוּ אֶת הַחֲבִיּוֹת, זֶה אוֹמֵר: "אַתָּה שָׁכַרְתָּהּ!" וְזֶה אוֹמֵר: "אַתָּה שָׁכַרְתָּהּ!" - שְׁנֵיהֶן פְּטוּרִין.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק רַבִּיעִי

ד, א שור שחציו של ישראל וחציו של הקדש שהזיק של ישראל, מועד - משלם נזק שלם. ותם - משלם חצי נזק. של הקדש, בין תם ובין מועד - פטור. הזק מאחד של ישראל - חייב, ושל הקדש - פטור. שור של הקדש - הבעלים חייבין באחריותן. הבעלים נוטלין את נזקו, ונותנין את נזקו. שור שחציו של ישראל וחציו של כנעני, שהזיק את של ישראל, מועד - משלם נזק שלם. ותם - משלם חצי נזק. ושל כנעני, בין תם ובין מועד - משלם נזק שלם. שור של כנעני שהזיק שור של אחר, חבירו, אף על פי שקבלו עליהם לדון בדיני ישראל - משלמין נזק שלם, שאין תם ומועד בנזקי הכנעני.

ד, ב שור של ישראל שנגח שור של כותי, ושל כותי שנגח שור של ישראל, מועד - משלם נזק שלם מן העליה, ותם - משלם חצי נזק. רבי מאיר אומר: שור של ישראל שנגח שור של כנעני - פטור. ושל כנעני שנגח שור של ישראל, בין תם ובין מועד - משלם נזק שלם מן העליה.

ד, ג יפה כח הדיוט מכח גבוה, וכח גבוה מכח הדיוט. יפה כח הדיוט: נזקין להדיוט, ואין נזקין לגבוה. רבית ואונאה להדיוט, ואין רבית ואונאה לגבוה. תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה להדיוט, ואין תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה לגבוה. נשבע להדיוט - משלם קרן וחמש, לגבוה - אין משלם אלא קרן. יפה כח גבוה: מעילה לגבוה, ואין מעילה להדיוט. אמירתו לגבוה - כמסירתו להדיוט. קרן וחמש לגבוה, ואין קרן וחמש להדיוט. הקונה מן הגבוה - בכסף. מן ההדיוט - בכסף בשטר ובחזקה.

ד, ד שור חרש שוטה וקטן שנגח שור של פקח - פטור. רבי עקיבא ורבי יעקב אומרים: משלם חצי נזק. שור שנתחרשו בעליו או שנשתטו בעליו, או שהלכו

בעליו למדינת הים. יהודה בן נקוסיא אומר: סומכוס אומר: לעולם הוא בתמותו, עד שיעדוהו בפני בעלים. רבי יוסי אומר: מעמידין עליו אפטרופין, העידוהו בפני אפטרופין, נתפקח החרש ונשתפה השוטה, והגדיל הקטן, או שבאו בעליו ממדינת הים. יהודה בן נקוסיא אומר: סומכוס אומר: לעולם הוא בתמותו ראשונה, עד שיעדוהו בפני בעלים שניה. רבי יוסי אומר: הרי הוא בחזקתו.

ד, ה זה הכלל: כל שהועד בו, והועד בדבר שהועד בו, בשעה שהועד עליו - משלם נזק שלם מן העליה. וכל שלא הועד בו, ולא הועד בבעליו, בדבר שלא הועד בו, בשעה שלא הועד עליו - משלם חצי נזק מגופו. רבי יהודה אומר: מועד לשבתות ואינו מועד לימות החול. אימתי הוא תם? עד שיחזר בו שלשה ימי שבתות, זה אחר זה.

ד, ו יש כאן חייב בכפר וחייב במיתה, חייב במיתה פטור מן הכפר, חייב בכפר ופטור מן המיתה, שור מועד שהמית - חייב בכפר וחייב במיתה. שור תם שהמית, ושור חרש שוטה וקטן שהמית, המית גר ועבד משחרר - חייב במיתה ופטור מן הכפר; שור שהיה מתחכף בכתל, ונפל על האדם, נתפזז להרוג את הבהמה. הרג את הבהמה לכנעני, והרג בן ישראל, לנפלים והרג בן קיימא - חייב בכפר ופטור מן המיתה. ולענין הנזקין: רבי יהודה מחייב, ורבי שמעון פטור, שנאמר (שמות כא, טז) "כי יגח שור" - עד שיתכפן לגח. ואם היה תם - פטור מן הכפר ופטור מן המיתה. המית כותי בן שמנה - פטור מן הכפר ופטור מן המיתה. רבי יהודה אומר: שור המדבר, ושור הקדש, ושור גר שמת ואין לו יורשין - פטור, שנאמר (שמות כא, טז) "והועד בבעליו ולא ישמרנו" - אין בעלים לאלו.

יתר על כן אמר רבי יהודה: המית כשהוא של הדיוט, ולא הספיק לעמד בדין עד שהקדישו בעליו. המית כשהוא של גר, ולא הספיק לעמד בדין עד שמת הגר – פטור, שנאמר: "ולא ישמרנו בעליו והמית" – את ששנות המיתתו לשעת עמידתו בבית דין – חיב, את שלא שוות המיתתו לשעת עמידתו בבית דין – פטור. כיצד הוא משלם? שמין את הנזק כמה הוא יפה, לפי כך הוא משלם; דברי רבי יהודה. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: שמין את הבעלים, כמה הן יפים – לפי כך הן משלמין.

ד, כל שחיב בכך חורין – חיב בעבדים, בין בכפר בין במיתה. וכל שפטור בכך חורין – פטור בעבדים, בין בכפר בין במיתה. כל שפטור בכך חורין פטור בעבדים: המית עבד עברי – נותן כל כפר, ועבד של שני שתפין – נותן לשניהם. חציו עבד וחציו בן חורין – נותן לפי חשבון, חצי כפר ליורשין, וחציו שלשים סלע לבעלים.

דח, הממית על פי עד אחד, והרובע והנרבע על פי עד אחד – פסול לגבי מזבח ופטור מן המיתה, ומתור בהנאה. הממית על פי שנים, והרובע והנרבע על פי שנים – פסול לגבי מזבח ואסור בהנאה וחיב במיתה. המית בין משלו בין משל חברו, בין לפני הקדשו ובין לאחר הקדשו, בין בשוגג בין במזיד, בין באנס בין ברצון – פסול לגבי מזבח. רובע ונרבע, בין משלו ובין משל חברו, בין לפני הקדשו בין לאחר הקדשו, בין בשוגג בין במזיד – פסול לגבי מזבח. באנס – כשר. ברצון – פסול.

יש בנוגח שאין ברובע, וברובע שאין בנוגח: נוגח משלם את הכפר לאחר מיתה, מה שאין פן ברובע. ויש ברובע, שהרובע – עשה בו אנס כרצון, שאין מתכוון כמתכוון, מה שאין פן בנוגח.

בס"ד

0084 845769684

עצרתו אמונה
בזו מין טור?

וא, מיטן אויבערשטנ'ס הילף!

סיונט אויך אויף עס צו
באקומען וועבנטליך
אויף די פאסט

וועטן אירע טעקסט:

718-387-2691

אמעריקע

subscribe@kerenhadfusa.org

<p>31</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כ"א 21</p>	<p>עלות השחר _____ 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:53 שקיעה _____ 7:20 בבלי: בבא מציעא לג • ירושלמי: ערובין יז • תוספתא: סוטה יג נ"ך: יהושע יז-יח • רמב"ם: נזירות ז</p>
<p>1</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כ"ב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 6:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:52 שקיעה _____ 7:21 בבלי: בבא מציעא לג • ירושלמי: ערובין יח • תוספתא: סוטה יד נ"ך: יהושע טז-יז • רמב"ם: נזירות ח</p>
<p>2</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כ"ג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 6:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:51 שקיעה _____ 7:22 בבלי: בבא מציעא לד • ירושלמי: ערובין טז • תוספתא: סוטה טו נ"ך: יהושע כא-כב • רמב"ם: נזירות ט</p>
<p>3</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כ"ד 24</p>	<p>עלות השחר _____ 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:47 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:51 שקיעה _____ 7:23 בבלי: בבא מציעא לה • ירושלמי: ערובין כ • תוספתא: בבא קמא א נ"ך: יהושע כג-כד • רמב"ם: נזירות י</p>
<p>4</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ"ה 25</p>	<p>עלות השחר _____ 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:50 שקיעה _____ 7:24 בבלי: בבא מציעא לו • ירושלמי: ערובין כא • תוספתא: בבא קמא ב נ"ך: שופטים א-ב • רמב"ם: ערכים וחורמים א</p>
<p>5</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כ"ו 26</p>	<p>עלות השחר _____ 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:49 שקיעה _____ 7:25 בבלי: בבא מציעא לז • ירושלמי: ערובין כב • תוספתא: בבא קמא ג נ"ך: שופטים טז-יז • רמב"ם: ערכים וחורמים ב</p>
<p>6</p>	<p>הפטורה כל העם שב"ק Shabbos</p>	<p>כ"ז 27</p>	<p>שמיני, חודש, מבה"ח Shabbos Hachodesh עלות השחר _____ 6:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:49 שקיעה _____ 7:26 בבלי: בבא מציעא לח • ירושלמי: ערובין כג • תוספתא: בבא קמא ד נ"ך: שופטים יז-יח • רמב"ם: ערכים וחורמים ג</p>

מברכים חודש ניסן המולד: מאנטאג ביינאכט 57 מינוט און 7 חלקים נאך 10

די טעג פון חודש ניסן זענען טעג פון תשובה, אזוי ווי די טעג פון חודש תשרי.

(דיקויס מו"ר'ן חלק א' סימן מ"ט)